

Die voorstandersrol in die daarstelling van 'n agenda van nuus oor die bewoonde omgewing

Gerrit van Wyk

Werkstuk ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes vir die graad
Magister in Joernalistiek aan die Universiteit van Stellenbosch

Studieleier: Dr. George Claassen

Desember 2004

Verklaring

Ek, die ondergetekende, verklaar hiermee dat die werk in hierdie werkstuk vervat, my eie oorspronklike werk is en dat ek dit nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê het nie.

Handtekening

Datum

Abstrak

Deur 'n onafhanklike interpretasie van 'n reeks onderhoude het hierdie werkstuk voorlopig bewys dat voorstanders van 'n bepaalde saak die verkenning en interpretasie bepaal in die agendadaarstellingproses. As sulks help voorstanders om 'n kwessie se omvang te ontwikkel en aan te pas sodat dit as 'n dinamiese onderwerp op die media-agenda verskyn.

Die fokus van hierdie werkstuk val op die voorstanders van die bewoonde omgewing as beroepswetenskaplike ontwikkeling. Dié beroepswetenskaplike ontwikkeling se omskrywing is aangepas om by 'n mediastudiesonderzoek in te pas.

Die onderhoudvrae het drie afdelings ondersoek: die voorstander van 'n kwessie se profiel, motivering en ontmoediging om bydraes te maak en, laastens, die tegniese vaardighede en standarde nodig om 'n kwessie op die media-agenda te plaas.

Die voorstanders se profiel is dié van verkenner en interpreteerder. Die respondente noem die stereotipes wat media-instansies onderhou as die grootste ontmoediging en hul liefde vir die bewoonde omgewing as die grootste motivering. Die respondente heg baie waarde aan hoë joernalistieke standarde om hul kwessie te dek.

Abstract

The independent interpretation of a series of interviews shows provisionally that the proponent of an issue is its scout and interpreter in the agenda-setting process. The proponent thus helps to develop and adapt the scope of an issue so that it will appear as a dynamic subject on the media agenda.

The focus of this assignment falls on the proponents of the inhabited environment as a career scientific development. The definition of this career scientific development was adapted to suit an investigation in media studies.

The interview questions examined three topics: the issue proponent's profile, motivation and discouragement to make contributions, and the technical skills and standards needed to place an issue on the media agenda.

The profile of a proponent is that of scout and interpreter. The respondents mention the stereotypes media institutions maintain as the greatest demotivation and their love for the inhabited environment as their greatest motivation. The respondents place a lot of value on high journalistic standards in the coverage of their issue.

Inhoud

1.	Inleiding	6
2.	Teoretiese agtergrond	8
3.	Keuring van respondente	10
4.	Die respondente	11
5.	Die ontwikkeling van die onderhoudvrae	12
6.	Die onderhoudvrae	14
6.1	Voorstanders se profiel	
6.1.1	Voorstanders se rol om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak	
6.1.2	Voorstanders se verhouding met hul gehoor	
6.2	Struikelblokke wat voorstanders verhoed om hul rol te vertolk	
6.2.1	Ontmoediging en motivering	
6.2.2	Organisasies se bydrae	
6.2.3	'n Moontlike gemeenskap van voorstanders	
6.3	Tegniese vereistes om 'n kwessie bloot te stel	
6.3.1	Vereistes om die bewoonde omgewing media-georiënteerd te maak	
6.3.2	Kommunikasie van nuwe inligting	
6.3.3	Geloofwaardigheid	
7.	Die Antwoorde	22
7.1	Voorstanders se profiel	
7.1.1	Voorstanders se rol om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak	
7.1.2	Voorstanders se verhouding met hul gehoor	
7.2	Struikelblokke wat voorstanders verhoed om hul rol te vertolk	
7.2.1	Ontmoediging en motivering	
7.2.2	Organisasies se bydrae	
7.2.3	'n Moontlike gemeenskap van voorstanders	
7.3	Tegniese vereistes om 'n kwessie bloot te stel	
7.3.1	Vereistes om die bewoonde omgewing media-georiënteerd te maak	
7.3.2	Kommunikasie van nuwe inligting	
7.3.3	Geloofwaardigheid	
8.	Samevatting en voorstelle	48
	Onderhoudvraelys	52
	Verwysings	54
	Onderhouddatums	55

1. Inleiding

Die fokus van hierdie werkstuk val op die skraal ondersoekte rol wat 'n voorstander van 'n bepaalde saak speel in die agendadaarstellingproses. Die voorlopige bevindings dui daarop dat voorstanders die strategiese rol van verkenners en interpreteerders van 'n sosiale behoefte vertolk. Hoe suksesvol 'n voorstander dié rol vertolk, hang af van die geleentheid wat 'n voorstander het om 'n kwessie bloot te stel. Volgens hierdie werkstuk se bevindings plaas media-instansies se stereotipering die meeste stremming op 'n voorstander se geleentheid om 'n kwessie op die media-agenda te plaas.

Die kwessie wat hierdie werkstuk uitsonder om insig oor die rol van voorstanders te ontwikkel, is die bewoonde omgewing. Die bewoonde omgewing word hier gesien as omgewings wat mense, eiesinnig of gesamentlik, op enige manier skep of uitsoek om te bewoon. Dit sluit in plekke van rekreasie, werk, wonings, kulturele aktiwiteite en enige ruimte wat aktiwiteite huisves wat die mens beoefen. Die studie probeer om die bewoonde omgewing, stads- en argitektoniese ontwikkeling as wetenskaplike terrein aan die hand van die rapportering van nuus daaroor in die media te ontleed.

Streng gesproke verwys akademici na die bewoonde omgewing as die beboude omgewing, maar laasgenoemde term het 'n gebrek. Mense bewoon nie alle beboude omgewings nie (soos damme, brûe, kanale ens.) en nie alle bewoonde omgewings word gebou nie (soos strande, wildtuine, berge ens.). Om 'n onderwerp te beskou as 'n bepaalde saak, moet dit in 'n seker mate voorkom as 'n sosiale probleem (Dearing & Rodgers 1996:91). Om dié rede sonder hierdie werkstuk bewoonde omgewings uit bo beboude omgewings sodat die vereiste van die sosiale aspek teenwoordig is.

Die fokus op die voorstanders van die bewoonde omgewing mag vreemd voorkom. Dit is debatteerbaar of die media die bewoonde omgewing genoegsaam dek om dit te beskou as 'n bepaalde agendaspunt en dus 'n kwessie. Die skade wat die Groepsgebiedewet aan Suid-Afrika se bewoonde omgewing nagelaat het, skep 'n geleentheid om die bewoonde omgewing uit te

beeld as 'n (sosiale) kwessie. Daarnaas skep informele nedersettings en lae inkomste-behuising 'n verdere geleentheid, veral omdat dié kwessies 'n noemenswaardig deel van Suid-Afrika se bevolking raak.

'n Mens moet wel daarteen waak om die bewoonde omgewings nie net in 'n polities/historiese lig te sien nie. Besmoontlik het die Groepsgebiedewet eerder die aard van die bewoonde omgewing se kulturele dinamiek gesmoor as sy fisiese aard. Vir te lank het die politieke stand beheer gehad oor hoe en waar private en openbare ruimtes geskep moet word. Dié taak hoort by uitstek in 'n vrye kulturele forum. Die bewoonde omgewing is dus 'n kulturele kwessie.

Gelukkig begin die publiek se belangstelling en betrokkenheid by die bewoonde omgewing terugsyfer. In 1994 het net drie nispublikasies, *Garden & Home*, *SA Home Owner* en *House & Leisure (H&L)*, wat op die ABC se registerlys verskyn (Grundy, 2004:1) 'n faset van die bewoonde omgewing as een van hul belangrikste temas gehad. Vandag kan 'n mens oor dié onderwerpe tussen 12 plaaslike publikasies en verskeie buitelandse publikasie kies. Dié publikasies verskyn meestal as leefstylpublikasies en in 'n mindere mate as kulturele joernale. Daarby begin koerante toenemend baie aandag skenk aan leefstylbylae. Self die *Mail & Guardian*, wat sy oorsprong het as 'n weerstandspublikasie, het vandag 'n leefstylbylaag, *M&G Leisure*.

Hierdie werkstuk beskou die voorstanders van die bewoonde omgewing as mense aktief betrokke by die skepping en of promovering van die bewoonde omgewing. Tradisioneel het hierdie verantwoordelikheid op die skouers van argitekte gerus, maar in die moderne konteks deel 'n reeks professies dié beskrywing. Vir die doeleindes van hierdie werkstuk word ook diegene ingesluit wat 'n liefde en betrokkenheid by die bewoonde omgewing het, maar nie 'n "argitektoniese" agtergrond het nie. Daarby het hierdie werkstuk bevind dat om as 'n voorstander op te tree, nie afhanklik is van 'n hoë vlak van kundigheid nie.

Die fokus op die voorstander van die bewoonde omgewing hou ook 'n belangrike voordeel in vir hierdie werkstuk se gehele doel. Soos later bespreek, maak die voorstanders van die bewoonde omgewing die belangrikste bydrae om

die bewoonde omgewing op die media-agenda te plaas. Met ander woorde dit is deur individue (en nie organisasies of instansies nie) se insette dat die bewoonde omgewing hoegenaamd in die media verskyn. Dus om die rol van voorstanders van 'n kwessie in die agendadaarstellingproses te ondersoek, maak die bewoonde omgewing as kwessie 'n toepaslike keuse.

2. Teoretiese agtergrond

Agendadaarstelling as navorsingstradisie lê klem op die media as 'n instansie wat die agenda skep vir publieke debat en besluitneming – veral in politiek. 'n Agenda bestaan uit 'n aantal kwessies wat prioriteit geniet in die media. Kwessies kan beskryf word as inligting wat die publiek assosieer met sosiale instansies (Jensen, 2002:145; Dominick, 1999:530). Agendadaarstelling poog om die proses te verduidelik hoekom inligting oor sekere kwessies aandag geniet terwyl ander inligting oor ander kwessies duister bly (Dearing & Rogers, 1996:2).

Sommige akademici beskou die agendadaarstelling-hipotese as 'n aanneemlike, maar 'n onbewese idee. Nietemin betwis deskundiges nie agendadaarstelling se potensiaal as 'n ryk bron van ondersoek nie (Jensen, 2002:146; Dearing & Rodgers, 1996:89). Jensen (2002:146) sien 'n ooreenkoms tussen agendadaarstellingsteorie en Newcomb en Hirsch se siening van die media. Volgens Jensen (2002:146) stel Newcomb en Hirsch voor dat 'n mens die media eerder moet bestudeer as 'n kulturele forum en nie as 'n verspreidingsstelsel nie.

Hierdie werkstuk deel die siening van die media as 'n kulturele forum. Newcomb en Hirsch (1984:60) lê klem op die idee dat kommunikasie 'n simboliese proses is waardeur realiteit geskep, onderhou, reggestel en verander word. Newcomb en Hirsch (1984:70) beskou die manier hoe die media realiteit help verander en regstel as die media se belangrikste rol. Dié fokus oorvleuel sterk met agendadaarstelling se fokus op die manier hoe 'n kwessie meeding met ander kwessies om erkenning. Die media is só deel van 'n kulturele proses waardeur die samelewing 'n realiteit vir homself skep.

Soos reeds genoem, ondersoek hierdie werkstuk hoofsaaklik voorstanders van 'n kwessie se rol in die agendadaarstellingproses. Dié fokus vloei uit een van vele voorstelle wat Dearing en Rodgers (1996:95-98) maak vir belowende ondersoeke wat navorsers nog oor agendadaarstelling behoort te doen. Dearing en Rodgers baseer hulle voorstelle op hul oorsig van agendadaarstelling as studieveld sedert dié veld in die 1960s ontstaan het. Deur hulle oorsig van die navorsingsgeskiedenis van agendadaarstelling, het Dearing en Rodgers besef dat die rol van voorstanders skrale ondersoek geniet.

Voorstanders van 'n kwessie probeer aandag na hulle kwessie trek op drie vlakke: die media-agenda –, publieke agenda – en beleidsagendavlak (Dearing & Rogers, 1996:6). 'n Kwessie skuif vanaf die media-agenda na die publieke-agenda na die beleidsagendavlak. Vir die doel van hierdie werkstuk val die fokus net op voorstanders betrokke, of voorheen betrokke, by die ontwikkeling van 'n media-agenda vir die bewoonde omgewing. Die studie se respondente bevestig die vermoede dat die bewoonde omgewing nog nie genoeg op media-agendavlak verskyn om dit op 'n ander vlak te bespreek nie.

McCombs (1994:9) dui daarop dat navorsing oor agendadaarstelling vir lank op die vraag oor wie die publieke agenda bepaal, gefokus het. Navorsing het uiteindelik getoon dat die media die publieke agenda sterk bepaal (McCombs, 1994:9; Dearing & Rogers, 1996:49,50). 'n Besluit om enige studie oor die bewoonde omgewing as kwessie te bestudeer, sal merendeels na die media-agenda kyk. Daar mag dalk leidrade uit 'n studie op media-agendavlak verskyn wat verduidelik hoekom die bewoonde omgewing nog nie op die publieke agenda verskyn nie. Daarbenewens sê McCombs (1994:9) dat 'n mens die vraag wie die media-agenda bepaal, nie maklik kan beantwoord nie. Om vas te stel wie die media-agenda bepaal, sal beslis ook 'n studie na die voorstanders van 'n kwessie op dié vlak verlang. Individue of persoonlikhede trek gereeld aandag oor 'n bepaalde saak en die media soek sulke individue uit.

Al het agendadaarstelling sy oorsprong in politieke kwessies, bestaan daar min of meer 'n konsensus dat kwessies uit ander oorde kan kom (Jensen,

2002:146). Dearing en Rodgers (1996:2) beskryf agendadaarstelling meer breedvoerig as beide die studie van sosiale veranderinge en sosiale stabiliteit. Jensen (2002:146) sien ook 'n rol vir agendadaarstelling in die studie van die sosiale konstruksie van realiteit. Konsepsueel kan 'n studie agendadaarstellingsteorie gebruik om kwessies te ondersoek wat nie die ortodokse politieke inslag het nie – soos die bewoonde omgewing as kwessie.

Tans bestaan daar al 'n versameling navorsingsprojekte wat onder die vaandel van agendadaarstelling staan, maar nie 'n tipiese politieke inslag het nie. In verskeie studies fokus navorsers op omgewingsake en publieke persepsie van stede en stede se probleme. Navorsers sonder dus al sekere dele van die bewoonde omgewing uit vir bespreking (Adams, 2004; Artwick & Gordon, 1998; Auraham, 2002; Cambright *et al*, 1996; Gross & Aday, 2003; Husselbee & Elliot, 2002; Romer *et al*, 2003; Strange & Leung, 1999).

3. Keuring van respondente

Onderhoude vorm die klassieke bron van inligting vir ondersoeke in agendadaarstelling. Dit beteken om respondente te vind wat die nodige insig het om 'n vraelys betekenisvol te antwoord. Hierdie studie wys ook dat net respondente met eerstehandse kennis dié insig het. Niemand in Suid-Afrika het die bewoonde omgewing se dekking in die media al genoegsaam bestudeer om 'n onderhoud mee te voer nie. Noodgedwonge is die respondente se antwoorde onafhanklik geïnterpreteer wat ook moontlik hierdie studie se swakste punt is.

Omdat hierdie werkstuk die verhouding tussen voorstanders en hul kwessie ondersoek, het respondente met 'n kundige agtergrond voorkeur geniet. Om die respondente só te kies, verseker dat 'n mens hulle kan beskou as individue wat hul taak met die nodige erns benader. Hierdie werkstuk beskou ook individue met 'n lang betrokkenheid by die bewoonde omgewing, maar sonder ooreenstemmende akademiese agtergrond, as deskundiges. Eers later in die studie het dit duidelik geraak dat kundigheid nie só 'n bepalende faktor is nie, maar dit het die keuring van respondente vergemaklik.

Die bewoonde omgewing as kwessie se blootstelling in die media het ook bepaal watter respondente om te kies. Dit het beteken dat individue wat wydsbeen staan oor 'n betrokkenheid by die media en die bewoonde omgewing uitgesoek moes word. Net dié individue het insig in hoe 'n mens die joernalistieke wêreld gebruik om namens die publiek 'n blik te gooi oor die bewoonde omgewing.

Al die respondente woon en werk tans in Kaapstad. Dit is moeilik om te bepaal in watter mate dié stad die respondente se sienings bepaal. Nietemin voel al die respondente dat die media hulle respektiewelike beelde onderskraag. Besmoontlik sal respondente in ander Suid-Afrikaanse stede dieselfde prentjie skets, maar net 'n afsonderlik studie kan so 'n afleiding bevestig.

Die onderhoude het tussen 35 en 45 minute geduur en al die respondente het dieselfde 28 vrae beantwoord. Die respondente het besluit waar en wanneer om die onderhoude te voer.

4. Die respondente

Die respondente verteenwoordig 'n verskeidenheid van vertrekspunte en generasies van betrokkenheid by die media. Party het 'n deeglike akademiese agtergrond terwyl ander jare se ondervinding het. Opvallend genoeg – maar moontlik nie toevallig nie – het die keuring meestal vroue opgelewer.

Die respondente is:

1. Frieda le Roux wat 'n weeklikse argitektuurrubriek vir *Die Burger* skryf. Le Roux skryf ook soms vir *Southern African Architecture (SAA)* en *Visi*.
2. Noëleen Murray-Cook wat sporadies vir *House & Garden* skryf en in die verlede artikels oor argitektuur vir *Mail & Guardian* geskryf het. Murray-Cook lewer ook gereeld bydraes vir *SAA*.
3. Gwen en Gawie Fagan. Gawie het tussen 1984-1987 'n maandelikse rubriek, *Argibel*, vir *Die Burger* geskryf. Gwen en Gawie het ook saam 'n boek oor die restourasiewerk waarby hulle betrokke was in Tulbagh geskryf. Beide maak van tyd tot tyd bydraes vir massapublikasies.

4. Jennifer Sorrell wat haar eie tydskrif *Art Design Architecture (ADA)* op die been gebring het en wat sy tussen 1986 en 1996 gepubliseer het. Sorrell het ook in 2003 vir agt maande as redakteur by *H&L* gewerk en het in die verlede bydraes gelewer vir *SAA*.
5. Sumien Brink, die redakteur by *Visi*, wat kwartaalliks verskyn. Brink het *H&L* (wat maandeliks verskyn) in 1993 begin en het vir agt jaar as redakteur by dié tydskrif gewerk. In 2001 het Media24 Brink die pos van redakteur by *Visi* aangebied, wat sy aanvaar het.

Behalwe vir Brink het al die respondente gedeeltelike of volledige opleiding as argitekte ontvang. Sorrell en die Fagans praktiseer steeds as argitekte. Murray-Cook het in die verlede gepraktiseer as 'n argitek, maar is tans 'n akademikus. Le Roux het gedeeltelike opleiding as 'n argitek ontvang en gevorderde opleiding as joernalis en het joernalistiek haar beroep gemaak. Brink se loopbaan lê nog altyd in die joernalistieke veld.

Die meeste respondente het 'n deeltydse betrokkenheid by massapublikasies. Net Le Roux en Brink het 'n voltydse betrokkenheid by 'n massapublikasie.

5. Die ontwikkeling van die onderhoudvrae

Die onderhoudvrae ondersoek 'n verskeidenheid onderwerpe. Van die onderhoudvrae leen direk uit nagevorste bevindings oor agendadaarstelling, veral soos dié in Dearings en Rodgers (1996) se oorsig. Baie nagevorste inligting oor agendadaarstelling kan 'n mens gebruik of aanpas om inligting oor voorstanders van 'n kwessie in te win.

Omdat navorsing oor agendadaarstelling meer na abstrakte kwessies en stelsels kyk, is vrae word wat 'n mens op 'n individu kan rig. Voorstanders se blootstelling en ervaringe boetseer 'n ander soort profiel van voorstanders (soos hulle ontwikkel as voorstanders) as van 'n kwessie self. Die uitdaging is inderdaad om vas te stel watter profiel 'n individu ook 'n voorstander maak.

Dus kyk party onderhoudvrae na die “persoonlike” proses waardeur voorstanders van die bewoonde omgewing gaan in ’n poging om hul kwessie op die media-agenda te plaas. Dié vrae kyk ruweg na:

- Die rol wat die respondente vertolk vir massapublikasies en hoekom.
- Die rol wat respondente vir hul gehore vertolk.
- Wat die respondente verhinder of verhoed om ’n opinie uit te spreek in ’n massapublikasie.
- Wie of wat aan voorstanders ondersteuning bied in die rol wat hulle vertolk.
- Die vaardighede nodig om vir ’n massapublikasie te kan skryf.
- Of om oor die bewoonde omgewing te skryf unieke eise stel.

Die reeks onderwerpe wat die onderhoudvrae dek, maak dit duidelik dat hierdie nie ’n diepgaande studie is nie. Die doel van hierdie werkstuk is eerder om ’n gevoel te ontwikkel vir watter soort navorsing in die toekoms oor voorstanders van ’n kwessie te doen.

Eers ná die onderhoude gevoer is, was dit moontlik om die bevindings te rangskik in groepe van belangrikheid. Let daarop dat dit beteken dat die vrae ontwikkel uit bestaande navorsing vermeng raak met vrae spesifiek ontwikkel vir hierdie werkstuk. Die vrae ontwikkel uit bestaande navorsing het verwysings na akademiese teks. Besprekings sonder verwysings na akademiese teks is spesifiek ontwikkelde vrae.

Die bespreking van die onderhoudvrae rangskik die onderhoud vrae in drie groepe. Die eerste belangrikste groep skets die profiel van voorstanders as verkenners en interpreteerders.

Die tweede groep beskryf die struikelblokke wat voorstanders verhoed om hul taak as verkenners en interpreteerders te verrig. Dié struikelblokke, stereotipering en swak ondersteuning, het belangrike implikasies vir agendadaarstelling, maar kan meer volledig in ’n etiese lig bespreek word.

Die laaste groep ondersoek die tegniese kommunikasievaardighede en vereistes om 'n kwessie in die media te bespreek. Dié vrae het nie beslissende antwoorde of problematiese insig opgelewer nie en sal in 'n ander studie meer aandagtig ondersoek moet word.

Al het die laaste groep minder insiggewende inligting opgelewer, kan 'n mens dit moontlik toeskryf aan die fokus van die bewoonde omgewing as kwessie. As hierdie werkstuk 'n ander kwessie ondersoek het, kon die onderwerpe in dié groep meer belowende inligting opgelewer het.

6. Die onderhoudvrae

6.1 Voorstanders se profiel

6.1.1 Voorstanders se rol om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak

- Vraag 4: *Hoe gereeld skryf jy vir publikasies?*
- Vraag 8: *Hoekom skryf jy oor argitektuur en die bewoonde omgewing vir massamedia publikasies?*
- Vraag 9: *Dink jy die bewoonde omgewing kry genoeg dekking in die massamedia? Hoekom?*
- Vraag 12: *Wat dink jy is die verskil of betekenis van 'n individu se bydrae tot 'n kwessie?*

Dié vrae ondersoek hoe die respondente te werk gaan om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak. Dearing en Rodgers (1996:7, 90) beskryf opvallendheid as die kern van agendadaarstelling. 'n Opvallende kwessie oortuig die publiek van 'n kwessie se belang en suksesvolle voorstanders vind die manier hoe om 'n kwessie opvallend te laat lyk. Daarby buig die herhaling van inligting publieke opinie deur 'n kwessie aanhoudend uit te lig as nuuswaardig (Dearing & Rogers, 1996:36;55; McCombs, 1994:4).

Die manier hoe 'n voorstander te werk gaan om 'n kwessie meer opvallend te maak, bied insiggewende leidrade. Die take wat mense verrig, vertel

'n mens van die rol wat mense vertolk. Byvoorbeeld identifiseer 'n mens 'n argitek as iemand wat 'n gebou ontwerp teenoor iemand wat 'n gebou bou. Soos 'n argitek die rol vertolk as ontwerper, vertolk 'n voorstander van 'n kwessie die rol as verkenners en interpreteerders.

Vraag 4 veral probeer vasstel in hoe 'n mate voorstanders van 'n kwessie bepaal dat daar inligting oor 'n kwessie in drukmedia verskyn. Is 'n voorstander die voorsiener van inligting oor 'n kwessie?

Vraag 8 kyk of die opvallendheid van die bewoonde omgewing die respondente aanmoedig om bydraes te maak vir massapublikasies. Is 'n voorstander 'n brandwag wat 'n leemte gewaar?

Vraag 9 toets respondente se opinie of die bewoonde omgewing genoegsaam op die media-agenda verskyn. Dit toets ook of die dekking wat die bewoonde omgewing het, respondente motiveer om self 'n bydrae te maak. Motivering gee aanleiding oor wat die respondente doen om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak.

Vraag 12, die laaste in dié groep, vra prontuit wat die respondente dink hoe 'n individu 'n verskil maak om 'n kwessie op die media-agenda te plaas.

Die respondente se antwoorde lewer nie 'n "formule" op nie omdat hul motivering om die bewoonde omgewing meer bekend te maak, verskil. Inderdaad het die verskille tussen die respondente ook elke respondent se antwoorde sterk laat verskil. Daar verskyn dus nie ooreenstemmende temas, strategieë en benaderings nie, maar ooreenstemmende prosesse waardeur elk gaan, naamlik dat elk die bewoonde omgewing vir media-instansies verken.

Elke respondent verken die bewoonde omgewing op eiesinnige maniere vir media-instansies. Dít verklaar hoekom hul antwoorde nie 'n ooreenstemmende metodiek of strategie oplewer nie. Hierdie werkstuk beskou die individualiteit van die respondente se vertolking as voorstanders as noodsaaklik en kenmerkend van hul rol as verkenners. 'n Voorstander as individu

vertolk die individualistiese rol as verkenner van 'n kwessie. Voorstanders as individue maak 'n kwessie opvallend deur 'n kwessie te identifiseer om dit te berde te bring.

6.1.2 Voorstanders se verhouding met hul gehoor

• Vraag 18: *Hoe gaan jy te werk om inligting te kry om 'n artikel te skryf? Beplan jy dit of hanteer jy 'n kwessie soos dit opduik?*

Vraag 21: *Op watter forum of vir watter gehoor mik jy jou artikel?*

• Vraag 22: *Hoe probeer jy die bewoonde omgewing vir dié gehoor uitbeeld?*

Vraag 24: *Skakel die inligting in jou artikels in by vorige artikels wat jy geskryf het?*

• Vraag 25: *Hoe probeer jy die inligting oor argitektuur manipuleer sodat dit waarde vir mense het?*

• Vraag 26: *Dink jy persepsie is belangriker as realiteit in mediadekking?*

• Vraag 27: *Kan mens persepsie só manipuleer dat dit tot jou voordeel dien?*

Dié vroeë ondersoek die voorstanders se verhouding en verbintenis met hulle gehoor. Hoe verstaan die voorstander sy of haar gehoor? Probeer die voorstander 'n verhouding aanknoop met sy of haar gehoor, of sê hulle vir hul gehore wat om te dink? Die manier hoe voorstanders 'n verhouding met hul gehore kweek, skets ook die beeld van watter rol hulle vir 'n gehoor vertolk.

Vraag 18 toets 'n vermoede dat voorstanders liever onvoorspelbare geleenthede strategies gebruik om 'n kwessie op die media-agenda te kry. Die ander benadering is om 'n kwessie te identifiseer en 'n geleentheid om dié kwessie te publiseer, te probeer skep. 'n Organisasie sal laasgenoemde benadering waarskynlik eerder gebruik. Vraag 18 en 24 kyk dus of die verhouding wat 'n voorstander het met 'n gehoor bepaal hoe hulle die media-agenda benader.

Die uitbeelding van 'n kwessie kan die persepsie bepaal of 'n gehoor 'n sekere kwessie ook as 'n kwessie van erns kan beskou. Byvoorbeeld toe die media in die VSA vigs aanvanklik uitgebeeld het as 'n gaysiekte, het dit min

aandag getrek. Eers toe dié uitbeelding verander het, het vigs mense se aandag begin trek (Dearing & Rogers, 1996: 33). Vraag 22 kyk na die manier hoe/of die respondente 'n beeld van hul gehore skep om die erns van die bewoonde omgewing te beklemtoon.

Mense se stemming oor 'n kwessie beteken of mense waarde ontwikkel vir dié kwessie (Dearing & Rogers, 1996:63, 71). Vraag 25 poog om vas te stel hoe 'n voorstander die kompleksiteit van wat mense as waardevol beskou, benader. Voorstanders van 'n kwessie het 'n unieke geleentheid om groot abstraksies te omskep in "alledaagse" sin. Op dié manier kan 'n voorstander 'n kwessie tuis bring aan hul gehoor.

As dit kom by agendadaarstelling, oorskadu persepsie realiteit (Dearing & Rogers, 1996:71). Vraag 26 kyk of respondente besef dat hulle eerder 'n bydrae lewer aan die skepping van 'n persepsie as net die verspreiding van korrekte inligting. Vraag 26 kyk as't ware of die respondente die bewoonde omgewing sien as iets deel van mense se kultuur of as 'n belangrike "tegniese" onderwerp. Newcomb en Hirsch (1984:59) het hulle bedenkinge oor 'n tegniese benadering omdat dit aanneem dat 'n gehoor 'n onderwerp behoort te verstaan soos 'n kundige. Dié benadering laat nie ruimte toe vir iemand om 'n eie betekenis te vind in 'n kwessie nie.

Vraag 27 en vraag 26 skakel by mekaar in. Die skepping van enige persepsie bly 'n etiese vraag en dié vraag kyk na voorstanders se etiese onderbou. Meer spesifiek kyk dié vraag na die respondente se houding teenoor hoe hulle met hul gehore se persepsies "peuter".

Al die bogenoemde vrae het interessante antwoorde opgelewer omdat dit die abstrakte deel van voorstanders se rol ondersoek. Min van die respondente het dié abstrakte sy vooraf goed deurdink. Dit beteken ook dat min van die respondente besef hoe verskillend 'n mens die bewoonde omgewing kan interpreteer. Nietemin baseer die meeste respondente hul interpretasie van die bewoonde omgewing as kwessie op hul eie interpretasie van hul gehoor.

6.2 Struikelblokke wat voorstander verhoed om hul rol te vertolk

6.2.1 Ontmoediging en motivering

- Vraag 2: *Sou jy meer vir massapublikasies wou skryf?*
- Vraag 3: *Hoe het dit gebeur dat jy vir 'n massapublikasie begin skryf het?*
- Vraag 5: *Hoeveel van jou artikels is gepubliseer?*
- Vraag 8: *Hoekom skryf jy oor argitektuur en die bewoonde omgewing vir massamedia publikasies?*

Dié vier vrae kyk hoofsaaklik na die moontlike motivering en hindernisse of ontmoediging wat die respondente teëkom wanneer hulle vir drukmedia skryf. Media-instansies is besmoontlik die grootste voorsiene hindernis wat 'n voorstander van 'n kwessie mag teëkom. Daar mag wel ander verskuilde hindernisse wees. Die respondente kan uiteenlopende motiverings hê om oor die bewoonde omgewing te skryf. 'n Respondent kan skryf weens die oortuiging van 'n kwessie, of 'n persoonlike liefde vir skryfkuns, of die erkenning wat hulle ontvang deur die media, ens.

Al die respondente noem stereotipes as die grootste hindernis. Dié hindernis maak 'n groot impak op hoe effektief voorstanders hul rol as verkenners en interpreteerders vertolk. Die voorstanders se lojaliteit aan die bewoonde omgewing as 'n ernstige kwessie motiveer hulle die meeste om 'n bydrae te maak.

6.2.2 Organisasies se bydrae

Vraag 10: *Dink jy die voorstanders van die bewoonde omgewing kan organisasies ook wees?*

- Vraag 11: *Wat dink jy is die verskil of betekenis van 'n organisasie se bydrae tot 'n kwessie?*
- Vraag 13: *Watter verskil sal dit maak as SAA beskikbaar was aan die breër publiek?*

Instansies, belangegroepe, regeringskanale ens. verskaf die meeste inligting wat 'n kwessie promoveer aan die media (McCombs, 1994:11). Media-instansies skep of ontwikkel self min inligting wat 'n kwessie promoveer. Vrae 10 en 11 probeer vasstel hoe die respondente voel organisasies se bydrae die taak van agendadaarstelling vergemaklik. Vraag 10 kyk ook na die ondersteuning en motivering wat voorstanders kry vanaf organisasies om 'n kwessie te bevorder.

Publikasies wat die publiek beskou as 'n outoriteit oor die belang van sekere kwessies, kan 'n kwessie gou op die media-agenda plaas (Dearing & Rogers, 1996:31). As spreekbuis vir die Suid-Afrikaanse Instituut van Argitekte (SAIA) het SAA die geleentheid om dié rol van outoriteit te speel. Die respondente se kritiek, betrokkenheid en houding teenoor SAA dui ook aan of SAA die rol vertolk as publikasie met outoriteit. Dit dui ook aan of SAA-voorstanders 'n betekenisvolle geleentheid bied om die bewoonde omgewing by 'n gehoor laat inslag vind.

Ongelukkig lewer organisasies en SAA 'n treurige bydrae om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak en laat die respondente/voorstanders lelik in die steek. Organisasies verleen dus nie die nodige politieke druk teenoor media-instansies se stereotipes om dié stereotipes te help verander nie. Die respondente moet self die onmoontlike verrig om die media-instansies te dwing om afstand te doen van hul stereotipes. 'n Verdere ondersoek sal kan toon of ander kwessies se voorstanders ook swak ondersteuning ontvang van hul verteenwoordigende organisasies.

6.2.3 'n Moontlike gemeenskap van voorstanders

- Vraag 6: *Wie na jou beste wete skryf ook oor die bewoonde omgewing vir die massa media?*
- Vraag 7: *Die mense wat oor die bewoonde omgewing skryf, dink jy dat hulle mekaar se idees/bydrae meer moet ondersteun of is dit goed dat hulle verskillende idees opper?*

• Vraag 28: *Is daar mense wat nie deel van media instansie is en wat nie 'n agtergrond in die bewoonde omgewing het nie wat die dekking wat die bewoonde omgewing ontvang, kan bevorder?*

Vraag 6 en 7 kyk na die bestaan van 'n gemeenskap van voorstanders en of die lede van só 'n gemeenskap mekaar ondersteun. Sou voorstanders goeie kontak met mekaar hê, kan voorstanders waardevolle of belowende idees en ervarings uitruil. Indien nie, beteken dit dat voorstander geïsoleer werk, wat moontlik hulle dan verder ontmoedig. Ongelukkig werk die respondente onafhanklik van mekaar en het nog nie 'n losse groep gevorm nie. Só 'n groep kan moontlik 'n politieke drukblok vorm om media-instansies te dwing om afstand te doen van hul stereotipes.

Vraag 28 kyk wat die respondente dink die vereistes is om 'n voorstander te wees. Is dit 'n taak net vir 'n "elite groep beskermhere" of 'n burgerlike reg? Die respondente se houding teenoor wat dit verg om 'n respondent te wees, lewer ook insig oor voorstanders se verhouding en houding teenoor mekaar. Die respondente sien almal 'n rol wat 'n buitestander kan speel en verwelkom dié idee.

6.3 Tegniese vereistes om 'n kwessie bloot te stel

6.3.1 Vereistes om die bewoonde omgewing media-georiënteerd te maak

- Vraag 14: *Hoe sal SAA moet verander as dit toeganklik wil word aan die breër publiek?*
- Vraag 15: *In watter mate herverpak jy inligting oor die bewoonde omgewing vir jou gehoor?*
- Vraag 16: *Is dit moeilik om inligting oor die bewoonde omgewing te verander in kopie?*
- Vraag 17: *Dink jy dat argitekte die kommunikasievermoëns het om oor hulle vakgebied te praat?*

Vrae 14, 15, 16 en 17 ondersoek die vaardighede en standarde wat respondente nodig ag om drukmedia te gebruik om 'n agenda te skep. Die visuele aard van die bewoonde omgewing mag beteken dat 'n mens die bewoonde omgewing moeilik verbaliseer. Die kommunikasievaardighede van die mense betrokke by die bewoonde omgewing bepaal hoe geredelik voorstanders inligting kan "vertaal" aan 'n leke gehoor. Al het die respondente dié vrae volledig bespreek, het dit geen beslissende antwoorde opgelewer nie.

As mense betrokke by die bewoonde omgewing goeie kommunikasievaardighede het, sal kopie 'n belangrike rol speel. Indien nie, sal drukmedia meer visueel benader moet word. Daarby ondersoek dit ook of die bewoonde omgewing as onderwerp unieke vereistes het vir publikasie. Al die respondente dink dat die bewoonde omgewing maklik aangepas kan word vir massa-publikasies.

6.3.2 Kommunikasie van nuwe inligting

- Vraag 19: *Bly jy op die voorpunt van nuwe inligting oor argitektuur?*
- Vraag 20: *Help dit jou om artikels te skryf?*

Dearing en Rogers (1996:4) sê die verantwoordelikheid lê by die voorstanders van 'n kwessie om nuut ontwikkelde inligting oor 'n kwessie te kommunikeer. Vraag 19 toets of die respondente dié verantwoordelikheid nakom. Indien nie, beteken dit dat die voorstanders moontlik nie opgewasse is om hulle rol te vertolk nie.

Vraag 20 skakel aan by vraag 19. Al kan voorstanders op die voorpunt van nuwe inligting bly, beteken dit nie dat hulle dié nuwe inligting aan lesers kommunikeer nie. Vraag 20 kyk dus na watter inligting respondente gebruik om aan hulle gehore te kommunikeer.

Al die respondente voel dat hulle goed op die voorpunt van nuwe inligting bly en dat dit hulle help om artikels te skryf.

6.3.3 Geloofwaardigheid

• Vraag 23: *Wat doen jy om te verseker dat jou inligting as geloofwaardig voorkom?*

Die geloofwaardigheid van media is baie belangrik in die skepping van 'n agenda (Dearing & Rogers, 1996:51). As sulks moet 'n voorstander van 'n kwessie ook geloofwaardig wees. Hierdie vraag toets of die respondente die erns van geloofwaardigheid besef en hoe hulle dit verseker. Al die respondente heg baie waarde aan geloofwaardigheid.

Al 28 onderhoudvrae is ontwikkel om spesifieke inligting in te samel. Tog was daar altyd 'n vraag wat die respondent eers met 'n latere vraag beantwoord het. Vraag 25 (Hoe probeer jy die inligting oor argitektuur manipuleer sodat dit waarde vir mense het?) het die meeste respondente verwar. Dié vraag moes telkemale anders gestel word voor die respondent dit beantwoord het. Die meeste respondente moes 'n bietjie nadink om die vrae te beantwoord, maar het altyd 'n sekere groep vrae of onderwerp spontaan beantwoord.

7. Antwoorde

7.1 Die mees insiggewende groep antwoorde

7.1.1 Voorstanders se rol om die bewoonde omgewing meer opvallend te maak

Dearing en Rodgers (1996:96) sê dit lyk asof charismatiese of volhardende voorstanders sekere kwessies loads. In die geval van die bewoonde omgewing as kwessie, verskyn daar 'n korrelasie tussen voorstanders se volharding en die toename in dekking. Die geval van die bewoonde omgewing se dekking bevestig dus Dearing en Rodgers se observasie.

Tog verlang dié observasie 'n verdere kritiese ondersoek om die aard van voorstanders se rol vas te stel. In hierdie werkstuk wys 'n kritiese ondersoek dat voorstanders die rol speel as verkenners en interpreteerders van 'n sosiale

behoefte aan inligting oor 'n kwessie. Hierdie afdeling bespreek voorstanders se rol as verkenners terwyl die volgende afdeling, 7.1.2, hul rol as interpreteerders bespreek.

Die respondente gee uitgebreide antwoorde op die vrae oor hoe opvallend hulle dink die media die bewoonde omgewing dek en hul eie betrokkenheid daarby. Hul antwoorde op dié vrae beantwoord ook verskeie ander vrae. Brink het die vrae noemenswaardig anders geantwoord omdat sy al dié sukses behaal het wat die ander respondente ontgaan. Haar beskrywing van die aanloop tot haar sukses, stem tog baie ooreen met die ander respondente. Brink se sukses het die skets van 'n voorstander se rol voltooi.

Net Brink merk op dat sedert die middel 1990s die aanvraag na, en voorsiening van, inligting oor die bewoonde omgewing begin toeneem het. Veral inligting oor huise en plekke van rekreasie het toenemend populêr begin raak. Die statistieke beskikbaar vanaf die ABC (Grundy, 2004:1) bevestig Brink se observasie. In 1998 het daar veral 'n hele paar nuwe publikasies by die ABC geregistreer.

Brink skryf haar waarneming toe aan die sosiale veranderinge wat in die land plaasgevind het oor die afgelope tien jaar. Brink sê dat tien jaar gelede 'n gevoel van onsekerheid in die land geheers het. Gevolglik het mense toenemend toevlug begin vind in hul eie tuistes. Mense het, byvoorbeeld, toenemend verkies om by hul eie huise te onthaal as om uit te gaan. Mense het dus ook toenemend hul inkomste begin gebruik om hul wonings te omskep in 'n veilige en bevredigende wêreld.

Dit beteken dat meer mense inligting begin soek het oor hoe om hul eie wonings te omskep in, en te gebruik as, 'n heenkome. Die verbruikersmark en media het goed op dié aanvraag gereageer en die tendens vir mense om huisgefokus te raak, gestimuleer en onderhou. Eerstens het publikasies meer gereeld artikels gepubliseer met kosresepte, dekor idees en idees van plekke om vakansie te hou. Daarnaas het winkels wat fokus op huishoudelike produkte uitgebrei teen toe geneem oor die afgelope vyf jaar (gevestigde winkels soos

Woolworths en Boardmans het uitgebrei en nuwe winkels soos @ Home, Home ens., Mr Price Home, ens. het bygekom). Leefstyljoernalistiek het met ander woorde meer tot sy reg begin kom en sy eie gehoor gekweek.

Brink het 'n persoonlike betrokkenheid by dié tendens. Brink het *H&L* in 1993 begin omdat min publikasies destyds die bewoonde omgewing bespreek het. Sy kan byvoorbeeld net *Garden & Home* en *Habitat* by name noem om haar observasie te illustreer. Beide dié tydskrifte het Brink gekwel omdat sy hulle sien as te verwyderd van die gemiddelde Suid-Afrikaner. Met *H&L* het Brink daarin geslaag om vir 'n eerste keer 'n beeld te skep wat 'n Suid-Afrikaanse konteks uitbeeld en 'n Suid-Afrikaanse gehoor aanspreek.

Sedert *H&L* se verskyning het nuwe publikasies in dieselfde genre begin floreer. Verskeie gevestigde publikasies het ook hul houding teenoor die bewoonde omgewing verander. Dis nie te verregaande nie om te sê dat Brink met *H&L* die media oortuig het van 'n plaaslike behoefte om die bewoonde omgewing te dek.

Met Brink se antwoorde kan 'n mens Dearing en Rodgers (1996:96) se observasie oor voorstanders begin uitpluis. Brink maak dit duidelik dat haar bydrae gereageer het op 'n aanvraag en sy nie 'n aanvraag geskep het nie. As mens Brink se interpretasie vir die toename in publikasies as juis beskou, speel die voorstander van 'n kwessie 'n beperkte, maar belangrike rol. Die voorstander van 'n kwessie identifiseer die behoefte aan inligting eerder as om die behoefte of belangstelling self te skep. Die groter behoefte aan inligting oor die bewoonde omgewing het uit sosiale veranderinge ontstaan terwyl Brink as voorstander dié behoefte geïdentifiseer en aangespreek het.

Dit beteken dat die voorstander 'n strategiese rol vertolk en nie die dryfkrag agter 'n kwessie skep nie. As die voorstander die behoefte aan inligting oor 'n kwessie stip interpreteer en dan vervul, kan dit die dekking van 'n kwessie stimuleer. Die voorstander se geleentheid om 'n kwessie hoër op die media-agenda te plaas, hang af van hoe 'n raak interpretasie die voorstander maak van

'n behoefte. Die voorstander vertolk dus die rol as “verkenner” (en nie “leier” of “profeet”) van 'n kwessie.

Dearing en Rodgers (1996:96) se observasie dat charismatiese en volhardende individue kwessie loods, kan dus uitgebrei word. 'n Charismatiese of volhardende voorstander kan 'n kwessie loods deur 'n sosiale behoefte te verken, interpreteer en aan te spreek. Om die rol van voorstander suksesvol te vertolk, moet 'n voorstander die aanvanklike behoefte van 'n samelewing se behoefte aan inligting oor 'n kwessie kan identifiseer en interpreteer.

Die beskrywing van voorstanders as verkenners en interpreteerders verklaar ook Sorrell se observasie. Sy sê individue verskaf die meeste inligting oor die bewoonde omgewing wat in die media verskyn. Om 'n kwessie te verken, verlang 'n vars perspektief wat 'n mens eerder by 'n individu vind as 'n organisasie. Eers as 'n voorstander/individu 'n gehoor kan oortuig van die erns van 'n kwessie, kan organisasies die rol as voorstanders oorneem. In die geval van die bewoonde omgewing het voorstanders as individue nog nie media-instansies en hul gehore oortuig van die volkome erns van dié kwessie nie.

Die res van die respondente beleef en interpreteer die bewoonde omgewing se dekking anders as Brink. Le Roux sê in Suid-Afrika én elders in die wêreld kry die bewoonde omgewing swak dekking. Deur haar persoonlike blootstelling in die VSA en Brittanje het sy agtergekom dat die bewoonde omgewing nie baie aftrek geniet nie. Le Roux het wel agtergekom dat argitektuur in Nederland in 'n mate beter dekking geniet. Murray-Cook stem saam met Le Roux se waarneming.

Sorrell stem nie totaal saam met Le Roux en Murray-Cook nie. Sy sê dat die media die bewoonde omgewing beter dek in lande soos Singapoer, Nieu-Seeland en Australië. In dié lande kry 'n mens ook argitektuurtoere wat mens nie in Suid-Afrika vind nie.

'n Mens kan verskillende verklarings beredeneer oor hoekom die meeste respondente verskil met Brink. Brink se betrokkenheid by die media en die

bewoonde omgewing wentel hoofsaaklik om huise en plekke van rekreasie. Sou 'n mens die bewoonde omgewing verteenwoordig sien in hoofsaaklik huise en plekke van rekreasie, sal dit voorkom asof dit breë dekking geniet. Tog volgens hierdie werkstuk se omskrywing van die bewoonde omgewing omvat die bewoonde omgewing baie meer as net huise en plekke van rekreasie. Die meeste respondente beskou die bewoonde omgewing ook as 'n meer omvattende konsep en dus oorweeg hulle 'n breër onderwerpveld as Brink.

Die ander verklaring hou verband met die respondente se mate van sukses as verkenners. Brink het suksesvol 'n behoefte geïnterpreteer en aangespreek, terwyl die ander respondente se stemme sukkel om 'n gehoor te vind. Die respondente wat verskil met Brink se sienswyses kan 'n mens besmoontlik toeskryf aan die frustrasie om hul stemme te laat hoor. Soos reeds genoem, het Brink ook aanvanklik frustrasie beleef. Die bespreking van die grondigheid van dié frustrasie volg in 7.2.1 hieronder.

Die meeste respondente voel dat 'n voorstander nie oor 'n formele kennis moet beskik om as voorstander/verkenner op te tree nie. Sorrell sê in haar ervaring dat iemand met 'n voorliefde vir, byvoorbeeld, argitektuur beter artikels skryf as die meeste argitekte. Brink sal nooit 'n argitek vra om 'n artikel te skryf oor 'n huis wat in *Visi* verskyn nie. Murray-Cook, Sorrell en Le Roux voel dat enigiemand met 'n bewustheid oor hoe hulle, en ander, 'n omgewing bewoon, 'n relevante mening sal hê oor die bewoonde omgewing. 'n Voorstander/verkenner het dus hoofsaaklik goeie observasievermoëns en 'n betrokkenheid nodig om hul rol te vertolk en nie 'n groot kennisbasis nie.

Die strategiese plasing en vernuf nodig om as 'n voorstander op te tree, kan 'n mens in wese by baie individue vind. Dít bring 'n mens by die vraag hoekom die publiek so min voorstanders se stemme hoor. Die antwoord op dié vraag hou verband met voorstanders se geleentheid om hul rolle te vertolk en afdeling 7.2.1 bespreek dit meer volledig.

Uit die respondente se antwoord op vraag 6 kan 'n verdere afleiding gemaak word. 'n Paar verskillende individue het ten minste sedert die 1970s

verseker dat die bewoonde omgewing altyd dekking geniet het in drukmedia. Die respondente het elk 'n noemenswaardige bydrae gelewer in die dekking van die bewoonde omgewing.

Sorrell en Brink het die meeste ervaring. Sorrell het in 1986 met haar bydrae begin en Brink in 1993. Gawie Fagan het in die middel 1980s vir drie jaar elke maand 'n artikel vir *Die Burger* geskryf. Le Roux skryf vanaf 2003 tweeweekliks, en vanaf 2004 weekliks, vir *Die Burger* en in 'n beperkte mate vir ander publikasies. Murray-Cook het ook verskeie jare se ervaring.

As individue het die respondente dus verseker dat die bewoonde omgewing wel 'n gereelde, maar wydverspreide, frekwensie het. Dit beteken dat individue al vir geruime jare die kwessie van bewoonde omgewing verken. Eers in die 1990s het die sosiale behoefte aan inligting oor die bewoonde omgewing ryp geraak. Brink se identifikasie van dié behoefte verklaar nie hoe dié behoefte ontstaan het nie, maar só 'n verklaring val buite die fokus van hierdie werkstuk.

Verder kan 'n paar tentatiewe afleidings gemaak word. 'n Breë gehoor ontvang inligting oor die bewoonde omgewing. Koerantlesers en tydskriflesers kry inligting oor die bewoonde omgewing en publikasies verskyn in Engels en Afrikaans. Dit wil voorkom asof Afrikaanse publikasies die bewoonde omgewing beter dek as Engelse publikasies, maar dié studie bevestig dit nie.

7.1.2 Voorstanders se verhouding met hul gehoor

Die suksesvolste voorstanders verken én interpreteer 'n kwessie vir hul gehore. Dít kom na vore deur die respondente se verskillende belewenisse en sienings van hul onderskeie gehore. Die voorstanders wat moeite doen om hul gehoor te verstaan, put meer waarde uit hul eie bydraes en bly meer gemotiveer. Dié respondente het ook makliker besef dat hulle 'n gehoor op 'n sekere manier moet benader om suksesvol met dié gehoor te kommunikeer. Die rol van interpreteerder of tolk beteken dat 'n onderskeid bestaan tussen 'n toegewyde voorstander en 'n omstandigheidsvoorstander (met ander woorde 'n voorstander

wat in 'n situasie beland om 'n bydrae te maak en nie 'n verhouding met 'n gehoor kweek nie).

Buiten vir Brink, beplan die respondente nie waarom hulle skryf nie. Murray-Cook en die Fagans skryf gewoonlik oor onderwerpe waarby hulle betrokke raak. Le Roux verkies om spontaan onderwerpe te bespreek om te voorkom dat haar artikels voorspelbaar en vervelig raak. Sorrell verkies ook om artikels af te wissel om te voorkom dat sy haar gehoor verveel.

Brink het 'n formule ontwikkel wat *Visi* se inhoud bepaal. In elke uitgawe verskyn vyf huise waarvan ten minste een 'n argitek ontwerp het. Al die huise sal Suid-Afrikaanse huise wees. Die tydskrif is verdeel in vier dele: 'n deel met inligting en tendense, 'n deel met dekor, huise en mode, 'n deel wat leefstyle bespreek (soos resepte en reise) en 'n deel met inligting waar om sekere produkte te koop. Die vier seisoene en die lesers se belangstelling bepaal ook watter artikels verskyn.

Al die respondente sê die artikels wat hulle skryf, volg nie op mekaar nie, selfs Brink sê dat dit net die styl van die artikels in *Visi* ooreenstem met mekaar. Voorstanders skep dus nie 'n soort sillabus om hul kwessie te bespreek nie. Die inhoud van die artikels spruit uit 'n groter konteks wat die voorstanders interpreteer en gebruik om hul onderskeie gehore aan te spreek. Dié benadering verseker dat inligting spontaan met 'n kulturele ontwikkeling saamloop. Dié verhouding klop met sekere akademici se siening dat die bewoonde omgewing 'n uitdrukking van 'n samelewing is en nie 'n weerspieëling daarvan nie.

Le Roux voel sy identifiseer eerder met haar gehoor as met die mense wat die bewoonde omgewing help skep. Dus ten spyte van haar akademiese agtergrond in argitektuur, sien sy haarself nie as 'n deskundige nie. Sy dink haar lesers geniet dit dat sy met deskundiges praat en die bewoonde omgewing namens haar gehoor interpreteer. Daarby beskou Le Roux haar gehoor altyd as intelligent en wat beteken dat haar gehoor enige aspek van die bewoonde omgewing kan begryp.

Sorrell heg baie waarde aan die terugvoer van haar gehoor. Wat haar gehoor dink van 'n publikasie bepaal hoe sy daaraan werk. Daarby vind Sorrell dit vreemd dat haar gehoor hoofsaaklik uit vroue bestaan. Sy dink uitgewers glo in die stereotipiese idee dat artikels oor geboue en huise eerder aanklank vind by vroue as mans. Sorrell vind dié stereotipe vreemd omdat niemand die bewoonde omgewing vryspring nie, dit raak 'n mens ongeag van jou geslag.

Brink sê 'n mens kan nie 'n tydskrif uitgee as jy nie sy lesers ken nie. Sy maak baie gebruik van marknavorsing – formele marknavorsing en opnames wat *Visi* self maak. Brink kan presies sê wie *Visi* lees: mense tussen 28 en 55 jaar, 60% vroue en 40% mans en hoofsaaklik in die A+ inkomstekategorie. Psigografies is *Visi* se lesers trots op hul huise, reis graag, is goed ingelig, gesofistikeerd en welvarend. Dit beteken dat *Visi* se lesers meer geld het om hul omgewings te verander en meer “radikale” idees soek om toe te pas.

Murray-Cook sê haar gehoor bepaal hoe sy skryf, maar skryf hoofsaaklik om vir haarself sin te maak van 'n onderwerp. 'n Mens skryf sodat 'n mens kan verstaan waaroor jy skryf, sê Murray-Cook.

Die Fagans skenk nie baie aandag daaraan om 'n beeld oor hulle gehoor uit te pluus nie. Hulle skryf hoofsaaklik om hul betrokkenheid by 'n projek te dokumenteer eerder as om 'n boodskap aan 'n gehoor oor te dra.

Voorstanders wat hul gehoor eerstens goed interpreteer, kan 'n betekenisvolle interpretasie van 'n kwessie vir hul gehoor maak. Die kennis wat voorstanders van hul gehore het, stel voorstanders in staat om 'n beeld te skep van 'n kwessie wat hulle gehore sal verstaan. Dit verklaar ook hoekom die respondente verskil oor die beeld wat hulle van die bewoonde omgewing vir hulle gehore skep.

Le Roux en Sorrell probeer om die diversiteit van die bewoonde omgewing weer te gee. Beide voel 'n blootstelling aan 'n diversiteit van idees stel mense in staat om te besef dat 'n mens beter omgewings kan eis.

Murray-Cook probeer 'n alternatiewe manier aan haar gehoor te illustreer oor hoe 'n mens oor die beboude omgewing kan dink. Haar ontevredenheid met bestaande stereotipes van die bewoonde omgewing motiveer dié benadering. Tog dink Murray-Cook dat daar merendeels nie 'n oorkoepelende idee in haar artikels verskyn nie.

Die Fagans verduidelik aan hulle gehoor hoe hulle self as argitekte te werk gaan om 'n bewoonde omgewing te verander. Weereens verkies hulle 'n selfdokumenterende benadering om oor die bewoonde omgewing te skryf as om 'n beeld vir hul gehoor te skep.

Die produk wat Brink met *Visi* probeer skep, bepaal die inligting wat in *Visi* verskyn. *Visi* moet vars, relevant, spontaan, modern en pittig wees. Daarbenewens bepaal die lesers, die tydskrif se formule en die seisoene wat in *Visi* verskyn. Brink het die hoogsontwikkeldste interpretasie van beide haar gehoor en wat om haar gehoor aan te bied.

Die respondente se kennis van hul gehore temper die betekenis wat hulle in hul artikels probeer weergee. Die respondente wat 'n goeie begrip van hul gehore het, pas die betekenis van hul kwessie meer geredelik aan. Dié respondente skram weg daarvan om 'n te spesifieke en eiesinnige boodskap oor te bring.

Le Roux probeer die waarde van die beboude omgewing aan mense oor te dra deur haar inligting aan mense se verwysingsraamwerk te probeer koppel. Le Roux dink mense behoort bewus te raak van hoe verskillende mense die omgewings wat hulle bewoon, ervaar. Dit kan 'n mens net doen deur die verskille en ooreenkomste van wat mense as "normaal" beskou, uit te wys.

Murray-Cook dink outeurs het 'n plig om 'n standpunt oor 'n onderwerp in te neem en dié standpunt aan hul gehore te kommunikeer. Sy meen dit is naïef om te dink dat mense self die waarde in teks vind. Buitendien twyfel Murray-Cook of baie mense weet hoe om werklik betekenis in teks te vind. As 'n mens nie

duidelik sê watter waarde jy sien in 'n onderwerp waaroor jy skryf nie, gaan jou gehoor dit nie vind nie.

Brink voel ook dat 'n uitgewer 'n waardestelsel aan 'n leser bied. Die waarde wat 'n publikasie by sy lesers kweek, is ook die stem van die publikasie. Brink vertel dat die Visi-span besorg was dat *Visi* se stem behoue sou bly in die eerste Engelse weergawe van *Visi*. Brink besef dat mense *Visi* koop omdat dit 'n sekere waarde ontwikkel het deur die tydskrif se taalgebruik en idioom. Daar het kommer ontstaan dat dié waarde moontlik verlore sou gaan in die Engelse weergawe; gelukkig het die span hulleself goed van hul taak gekwyt.

Gwen Fagan glo dat elke onderwerp waaroor hulle skryf 'n inherente waarde het wat hulle probeer verduidelik. Sorrell deel ook dié siening dat elke onderwerp 'n eie waarde het wat bepaal wat mens skryf.

Al die respondente dink dat persepsie 'n groter rol speel as realiteit in die media. Le Roux haal Frank Lloyd Wright aan: "The truth is more important than the facts". Wat mense as waar beskou en wat die feite sê, skakel nie altyd by mekaar in nie. Le Roux sê ook dat persepsies in werklikheid kompeteer om dekking te kry eerder as die nuus of feite van die wêreld. Ook om dié rede, sê Gwen Fagan, bied die media 'n mens eintlik min insig in realiteit.

Sorrell sê dat 'n mens moet aanvaar dat persepsies onskeibaar is van realiteit. Daar bestaan nie iets soos objektiewe feite en waarhede nie.

Al die respondente is dit ook eens dat persepsies verander kan word, maar dat 'n mens versigtig hiermee te werk moet gaan. Vir Le Roux, Murray-Cook en Sorrell raak die manipulasie van persepsie direk aan 'n etiese verantwoordelikheid. Tog sê Sorrell dat op die media die verantwoordelikheid rus om mense se persepsies te verander. Murray-Cook dink ook dat die media 'n belangrike rol speel in die skepping van persepsie.

Brink sê dat daar 'n baie belangrike balans tussen persepsie en realiteit moet bestaan. Teveel persepsie maak 'n publikasie nie relevant nie en vervreem

jou gehoor. 'n Publikasie se gehoor moet met die publikasie kan identifiseer. Teveel realiteit kan 'n publikasie se gehoor afskrik omdat mense 'n behoefte het om aspirasies te hê, te droom of net te ontvlug.

Volgens die respondente se antwoorde en die kriteria vir voorstanders as interpreteerders, kan 'n mens die respondente rangskik in orde van formaat. Brink, Sorrell en Le Roux ontwikkel aktief interpretasies van die bewoonde omgewing vir hul gehore. Murray-Cook en die Fagans skenk minder aandag aan die presiese behoefte van hul gehore en bied meer eiesinnig inligting aan hul gehore. Dit verklaar ook Murray-Cook en die Fagans se loue betrokkenheid by massapublikasies.

Brink se kennis van haar gehoor bepaal die uitgangspunt van *Visi*. Daarby ontwikkel Brink ook haar gehoor deur haar gehoor se persepsies te konfronteer met nuwe inligting. Brink tref 'n balans tussen wat haar gehoor wil sien en wat sy voel haar gehoor moet sien. Dieselfde toneel verskyn as mens na Sorrell en Le Roux se houding teenoor hul gehore en strategie van aanbieding van inligting kyk. Om 'n inhoudsanalise van Brink, Sorrell en Le Roux se werk in vergelyking met Murray-Cook en die Fagans s'n te doen, sal 'n belowende volgende studie oplewer.

Die voorstanders se interpretasievermoë kom na vore deur 'n paar houdings wat hulle inneem teenoor hul gehore. Eerstens die manier hoe hulle hul gehore leer ken, dan wat hulle dink hul gehore nodig het en laastens die waarde wat hulle probeer skep. Die respondente wat moeite doen om hul gehoor te verstaan, verander hul houding oor wat hulle dink hul gehore nodig het makliker. Die respondente wat 'n goeie kennis van hul gehore het, gaan ook versigtiger te werk met die waarde wat hulle vir hul gehore skep. Die respondente wat moeite doen om die bewoonde omgewing vir hul gehoor te interpreteer, heg hulself ook nouer aan die media.

7.2 Struikelblokke wat voorstanders verhoed om hul rol te vertolk

7.2.1 Ontmoediging en motivering

Die respondente voel dat die massamedia stereotipes oor die bewoonde omgewing in stand hou. Al die respondente voel dat hulle 'n bydrae wil lewer om die konsep van die bewoonde omgewing te verander en te ontwikkel. Hulle voel dat media-instansies nie geredelik die geleentheid bied om die bewoonde omgewing te herdefinieer nie en eerder vereikte en uitgediende idees voed. Die stereotipiese idees wat media-instansies koester, strem dus voorstanders se rol as verkenners van nuwe sosiale behoeftes.

Die rol as verkenner beteken dat nuwe inligting wat voorstanders blootstel soms 'n gevestigde of stereotipiese idee betwis. Ongelukkig kan die voorstander as individu nie die nodige druk op 'n media-instansie uitoefen om 'n stereotipiese idee te verander nie. Terselfdertyd kan 'n voorstander dus nie aanhang vir 'n nuwe idee by die publiek ontwikkel sodat 'n drukgroep ontstaan wat 'n stereotipiese idee betwis nie. As sulks is 'n voorstander se bydrae beperk tot media-instansies se bereidwilligheid om nuwe idees aan die publiek te kommunikeer.

Die meeste respondente dink media-instansie moet joernaliste toelaat om die bewoonde omgewing meer krities te bespreek en só stereotipiese idees te verander. Die Fagans dink dis vreemd dat selfs films en boeke wat vir vermaaklikheid geskryf en geskiet word, kritiek nie kan vryspring nie, maar dat geboue kan. Selde, indien ooit, het die Fagans 'n artikel oor 'n nuwe gehou gesien wat kan vergelyk met 'n resensie oor 'n nuwe boek. Om dié rede, sê die Fagans, het die publiek 'n treurige stereotipiese idee van wat argitektuur en die bewoonde omgewing is.

Murray-Cook benader haar belewenis van stereotipering uit 'n akademiese oogpunt. Haar insiens plaas die media die bewoonde omgewing in een vervelige kategorie. Die media wys die publiek nie hoe die bewoonde omgewing inpas by ander dinge wat in 'n ruimtelike konteks afspeel nie. Murray-Cook dink dat die media "oer stylfigure" in stand hou eerder as om nuwe stemme na vore te laat

kom. Dít moedig niemand aan om 'n stem te ontwikkel om oor grense van idees te kommunikeer nie en só dié grense te verskuif nie.

Murray-Cook gebruik die geval van die grafte in Prestwichstraat, Groenpunt (wat ontwikkelaars ontdek het toe hulle geboue hier gesloop het) om haar punt te illustreer. Vir Murray-Cook gaan die terrein in Prestwichstraat oor die verskillende maniere en verskillende redes hoekom verskillende generasies dié terrein op sekere maniere bewoon het. Dus was daar 'n uitstekende geleentheid om die bewoonde omgewing uit te beeld as meer as net argiteksonterwerpte huise en nuwe staatsgeboue. Ongelukkig het sekere persoonlikhede, deur die media, die geleentheid probeer gebruik om die Prestwichgrafe uit te beeld as 'n verstote terrein wat koloniale rasseverhoudings verteenwoordig. 'n Stereotipiese beeld oor die onreg en nodige boetvaardigheid vir slawerny het só na vore gekom terwyl die grafte oor die ewolusie van 'n bewoonde omgewing gaan.

Murray-Cook vind die tekort aan besprekings van bewoonde omgewings vreemd. Suid-Afrika het so 'n sterk verlede van ruimtelike verdeeldheid, 'n mens sou verwag dat die omgewings wat Suid-Afrikaners vandag bewoon meer geïntegreer sal raak. Bewoonde omgewings kan net geïntegreer raak wanneer mense besef watter verskillende bewoonde omgewings bestaan en hoe elk werk. Die huidige Suid-Afrikaanse konteks verlang dat Suid-Afrikaners met oordeel nadink oor die bewoonde omgewing.

Brink en Sorrell het na *H&L* se bestuur verwys om hul misnoeë met stereotipes te illustreer. Beide het *H&L* se bestuur as te voorskriftelik beleef omdat die bestuur gereeld die inligting vir publikasies sou spesifiseer. Die bestuur het gereeld Brink en Sorrell se redakteurskap gereguleer en insette verander. So, byvoorbeeld, moes Sorrell goedkeuring vra om huisplanne by artikels te publiseer en 'n briewerubriek te begin. Dié voorstelle het die bestuur neerbuigend van die hand gewys. Beide Sorrell en Brink het *H&L* verlaat toe hulle keelvol geraak het met die bestuur se inmenging en minagting vir hul idees.

Sorrell verwys ook na 'n geleentheid toe sy 'n matig kritiese artikel oor 'n huis vir *H&L* geskryf het. Al het baie lesers ingeskryf en gevra dat *H&L* meer

soortgelyke artikels moet publiseer, het die bestuur haar ontmoedig om kritiese artikels te ontwikkel. Daarby voel Sorrell dat uitgewers stereotipiese idees het van wie artikels oor geboue lees. Hoekom artikels oor geboue nooit in publikasies vir manstydskfrite verskyn nie, ontgaan Sorrell. Sorrell dink nie dat die bewoonde omgewing as onderwerp geslags-, klas- of intellektueelgebonde is nie.

Le Roux se persoonlike informele ondersoek van argitektuurkorrespondensie bevestig Brink en Sorrell se klag as algemeen. Le Roux sê dat sy opmerk dat korrespondente bestuur gereeld blameer van inmenging by die besluitneming van inhoud of teëkanting bied vir sekere inhoud. Gelukkig het Le Roux self dit nog nie ervaar nie.

Al die respondente sê dat hulle graag meer sal wil skryf, maar dit in die toekoms eerder vir meer “ernstige” publikasies sal wil doen. Net Brink is tevrede met haar werk tans. Murray-Cook en Le Roux sê dat hulle meer vir akademiese of vaktydskrifte wil skryf. Sorrell sal eerder boeke oor argitektuur wil skryf as om weer bydraes te maak vir tydskrifte of koerante. Die Fagans oorweeg ook bydraes vir boeke as meer lonend. Die media se hardnekkigheid om die bewoonde omgewing te stereotipeer, moedig die meeste respondente aan om ’n ander skryfgenre beet te pak.

Die uitdaging by *Visi* verklaar Brink as die uitsondering. Na *Visi* se sirkulasie begin daal het, het Media24 Brink in 2001 gevra om dié tydskrif uit die knyp te help. Sy kon die tydskrif verander na eie goeie dinge en besluite onafhanklik neem om die nodige resultate te kry. Sedertdien het *Visi* se sirkulasie toegeneem en verskeie toekennings ontvang. Brink se probleme met stereotipes lê voorlopig in die verlede.

Daar is verder minder indringende redes hoekom van die respondente nie meer betrokke wil raak by massapublikasies nie. Murray-Cook voel dat die tekort aan openbare debat in massapublikasies haar nie aanmoedig om meer betrokke te raak by massapublikasies nie. Koerante lewer wel meer geleentheid vir ’n debat, maar nie genoeg nie. Sy sê ook dat akademici mekaar ontmoedig om vir

die massamedia te skryf. Verder ontvang skrywers treurige vergoeding vir hul bydraes.

Net Gwen en Gawie Fagan noem dat hulle nie meer genoeg tyd het nie om bydraes te lewer vir massapublikasies. Daarby is Gawie skepties oor die artikels wat argitekte oor hulle eie werk skryf. Hy voel dat daar meeste van die tyd post-rasioneel geskryf word en dat die artikels nie 'n "eerlike" weergawe is van die argitek se werk nie. Die standaard van artikels oor argitektuur stel hom dus teleur.

Net Le Roux en Brink sê dat hulle steeds betrokke wil bly by massamedia. Soos vroeër genoem, wil die meeste respondente hulself "speen" van massapublikasies en in 'n ander genre skryf. Nodeloos om te sê, sal die huidige voorstanders se bydrae vir massapublikasies dus taan. Le Roux en Brink se houding oor hulle blywende betrokkenheid by massamedia is nie verbasend nie omdat albei joernaliste van beroep is. Dit kan dalk nodig raak om in toekomstige studies 'n onderskeid te tref tussen voorstanders wat joernaliste is en nie is nie.

Die voorstanders se bereidwilligheid om te bly skryf, impliseer dat media-instansies nie die enigste forum bied vir individue om as voorstander/verkenner op te tree nie. Boeke en vakjoernale bied voorstanders meer ruimte om idees te verken en bind die voorstander nader aan die verantwoordelikheid van outeurskap. Met 'n media-instansies word die verantwoordelikheid van sy skrywers versprei oor die instansie self. 'n Voorstander se betrokkenheid by die forum wat media-instansies bied, het besmoontlik 'n raklewe. Hoeveel voorstanders hul rol as verkenners voortsit buite die forum wat die media bied, kan in toekomstige studies verder ondersoek word.

Die meeste van die respondente het vir massapublikasies begin skryf omdat media-instansies hulle genader het om artikels vir hulle te skryf. Net Sorrell en Brink het self die geleentheid geskep om te skryf oor 'n onderwerp wat hulle na aan die hart lê. Sorrell het sonder enige joernalistieke ondervinding *ADA* begin publiseer. Deur die reputasie wat Sorrell met *ADA* vir haarself geskep het, het ander publikasies haar genader om bydraes vir hulle te maak. *H&L* se

bestuur het Sorrell ook só hoog aangeslaan en haar die pos as redakteur van *H&L* aangebied al het *ADA* nie meer bestaan nie.

Brink het noemenswaardige joernalistieke ondervinding gehad voor sy *H&L* begin het. Sy was eers op die moderedaksie van *Huisgenoot* en toe *Cosmopolitan* voor sy die voorstel gemaak het om *H&L* te begin.

Die geleentheid om oor die bewoonde omgewing te skryf, kom dus hoofsaaklik vanaf media-instansies en nie deur 'n "persoonlik stryd" om aftrek te kry nie. Die media herken dus onafhanklik die behoefte om die bewoonde omgewing te dek, maar met vooropgestelde verwagtinge hoe om dié kwessie te dek. Die voorstanders se "stryd" begin wanneer hulle begin verskil met media-instansies se verwagtinge. Media-instansies het dus 'n voorskriftelike ontvanklikheid en is nie gekant teen die onderwerp *per se* nie.

Dis opvallend dat media-instansies die respondente met 'n formele kennis van die bewoonde omgewing, of met baie ondervinding van dié onderwerp, uitgekies het. Dít ten spyte daarvan dat die respondente voel 'n voorstander nie 'n formele kennisbasis nodig het nie. Media-instansies verkies dus dat deskundiges die bewoonde omgewing ondersoek omdat hulle dit waarskynlik as 'n "ingewikkelde" kwessie beskou. Terselfdertyd wys media-instansies ook dié deskundiges se bydrae van die hand op onvoorspelbare oomblikke wanneer dit die media-instansie pas.

Al die respondente sê dat media-instansies al hulle bydraes vir publikasies gepubliseer het of tevrede is met die hoeveelheid van hul gepubliseerde werk. Die voorstanders skram nie weg van 'n geleentheid om te skryf nie al val media-instansies se voorskriftelike verwagtinge hulle lastig. Dít ondersteun die afleiding dat voorstanders die media nie as die enigste forum vir hul rol as verkenners sien nie. As die media die enigste kanaal van blootstelling van 'n kwessie was, sou die stremmings wat die media op voorstanders plaas meer ontevredenheid ontlok het.

Die redes hoekom voorstanders die bewoonde omgewing uitkies as hulle kwessie blyk nie om 'n eenvormige patroon te hê nie. Ten spyte van die respondente se verskille in opinie en waarneming, kan 'n mens 'n belangrike ooreenkoms sien. Die hoeveelheid dekking wat die respondente dink die bewoonde omgewing geniet, het elk gemotiveer om self 'n bydrae te maak. Al die respondente het – of voel steeds – dat die dekking verbeter kan word en lewer dus self 'n bydrae. Die drang om die bewoonde omgewing vir 'n groter gehoor te ontbloot, snoer die respondente die beste saam.

Naas die tekort aan dekking noem die respondente verskillende redes hoekom hulle kies om oor die bewoonde omgewing te skryf. Le Roux het 'n persoonlike geloof in die waarde van argitektuur en voel dat dit almal raak. Murray-Cook sê dat sy as jonger mens geglo het dat argitektuur die wêreld kan verander. Dit was in dié tyd dat sy vir die *Mail & Guardian* geskryf het. Deesdae skryf Murray-Cook omdat sy dit geniet en ontspannend vind.

Die Fagans het nie 'n spesifieke rede hoekom hulle skryf nie, buiten dat hulle die navorsingnoodsaaklikheid om te skryf, geniet. Sorrell wil argitektuur toeganklik maak vir 'n groter gehoor en die verbintenis met ander kreatiewe velde uitlig. Sorrell het ook opgemerk dat die beste geboue wat sy ontwerp het se eienaars goed ingelig was oor argitektuur. Om die publiek gevoelig te maak vir die bewoonde omgewing lei dus tot beter en ingeligte klandisie en beter ontwerpe. Brink het 'n liefde vir die kreatiewe velde en kan haarself nie in 'n ander veld van joernalistiek sien nie.

Dis opvallend dat al die respondente hul kwessie uitsonder as motivering om by die media betrokke te raak eerder as 'n aanvoeling vir die media self. Selfs Brink erken dat sy nie 'n “woordemens” is nie en dat die visuele aard van die bewoonde omgewing haar boei aan haar werk. Nietemin geniet die meeste respondente dit om te skryf, maar die bekendmaking van hul kwessie dryf hulle meer.

Die meeste respondente voel dat 'n individu se bydrae 'n kwessie 'n “gesig” gee. Met ander woorde, 'n individu maak 'n kwessie minder abstrak en

verwyderd vir 'n leser. Sorrell sê ook dat individue die enigste bydraes maak om die bewoonde omgewing bloot te stel aan 'n groter gehoor. Murray-Cook en Brink waarsku tog dat individue 'n kwessie kan gebruik om hulself te promoveer eerder as 'n kwessie. 'n Uitgewer moet dus gereed staan om waar nodig 'n publikasie se standarde en beleid voor 'n individu se agenda te plaas.

Stereotipes strem dus voorstanders se rol as beide verkenners en interpreteerders. Om dié rede soek die meeste respondente 'n ander forum buite media-instansies om hul kwessie blootstelling te gee. Noemenswaardig genoeg is dit media-instansies wat voorstanders nader om 'n kwessie te verken en nie die voorstanders self wat die bewoonde omgewing te berde bring nie. Dis moeilik om te sê of 'n mens dié verskynsel by ander kwessie sal vind. Die respondente se geloof in hul kwessie motiveer hulle om betrokke te raak by media-instansies en nie 'n liefde vir die forum wat die media bied nie.

7.2.2 Organisasies se bydrae

Al die respondente dink dat organisasies wat professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig, 'n meer aktiewe rol kan speel om die bewoonde omgewing bloot te stel. Le Roux en Murray-Cook voel dat ander soort organisasies soos maatskappye, stadsrade ens. ook 'n groter rol kan speel. Gwen Fagan noem ook hoe opvallend universiteite se departemente en skole van argitektuur stil bly in die ontwikkeling van 'n openbare bewustheid. Die Fagans sê 'n mens sou dink akademiese instansies baie aktief betrokke sou wees by 'n kwessie se bevordering. Al die respondente sê wel dat dit voorkom asof organisasies eerder persoonlike belange ontwikkel as om 'n afsydige bevorderende rol te speel.

Die respondente merk die skrale bydrae wat instansies wat professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig maklik op. Die respondente het persoonlik geen politieke invloed om die houding van media-instansies teenoor die bewoonde omgewing te verander nie, maar instansies kan. Ongelukkig beleef die respondente dit as fataal om hulle te beroep op ondersteuning van instansies wat professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig. Dié instansies dra

nie die behoefte na aan die hart om die bewoonde omgewing toeganklik te maak aan die publiek nie. Om dié rede sien hierdie instansies nie die noodsaaklikheid om hulle politieke gewig op media-instansies uit te oefen nie.

Min van die respondente kan dink aan 'n verskil wat 'n organisasie kan maak om dekking oor die beboende omgewing te verbeter. Almal voel dat organisasies 'n groter rol kan speel, maar kan nie sê hoe nie. Almal voel dat die organisasies wat die verskillende professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig ook baie geïsoleerd van die publiek is.

Murray-Cook voel dat organisasies wat veronderstel is om die bewoonde omgewing te bevorder, nie opgewasse vir dié taak is nie. Die meeste lede betrokke by bestaande organisasies konsentreer meer daarop om hul eie posisie in die veld te beskerm. Dié benadering beteken dat die professie nooit die vaardighede ontwikkel om selfbewus of selfkrities te wees nie. Deur selfkritiek raak lede in 'n professie bewus van die leemtes wat hul professie teenoor die publiek moet vervul. As die publiek bewus kan raak van dié leemte, sal dit druk op die professie plaas om dié leemte aan te spreek.

Die tekort aan selfkritiek en selfbewustheid plaag die professie in sy geheel. Argitekte vervang selfkritiek en selfbewustheid met selfvoldaanheid en selftevreedenheid. Dit verbaas Murray-Cook nie dat so min argitekte die probleme met, en uitdagings vir, die professie raaksien nie. Dit is asof die professie homself nie as aanspreeklik teenoor die publiek sien nie.

Net Brink loop katvoet vir organisasies. In haar ervaring raak organisasies baie voorskriftelik oor wat uitgewers moet publiseer en só ontstaan 'n vorm van sensorskap. Organisasies se bydrae laat die kreatiwiteit van 'n publikasie taan en lewer te yl bydraes op 'n gereelde grondslag om 'n werklike betrokkenheid te regverdig. Brink sê die Instituut van Argitekte het 'n paar keer in die verlede 'n voorstel gemaak om nouer met haar publikasies saam te werk. Sy het altyd ingestem, maar daar het altyd dadels van dié voorstel gekom omdat die Instituut niks van sy kant af gedoen het nie.

Brink se observasie getuig van die politieke gewigtigheid wat organisasies het. In haar ervaring het organisasies egter hulle politieke invloed misbruik en die integriteit en waarde van joernalistiek benadeel. 'n Bespreking van die onderlinge respek nodig tussen media-organisasies en nie-media-organisasies val egter buite hierdie werkstuk.

SAA se status as brug tussen professies van die bewoonde omgewing en die media lê wel binne hierdie bespreking. Net Gwen Fagan en Sorrell dink SAA het die outoriteit om die bewoonde omgewing se dekking tot sy reg te laat kom. Gwen Fagan sê dit sal 'n groot verskil maak aan die publiek se bewustheid van die bewoonde omgewing as SAA se sirkulasie groter kon wees.

Sorrell dink egter as SAA werklik 'n verskil wil maak aan die publiek se persepsie van die bewoonde omgewing, dit baie sal moet verander. Sy beskou SAA nie as 'n professionele publikasie nie. Die standaard wat die redaksie gebruik om artikels, foto's en dies meer te publiseer, vergelyk swak met die standaarde van enige tydskrif. SAA het dus die potensiaal om die rol te vertolk as 'n outoriteit oor die bewoonde omgewing, maar het dié geleentheid nog nie aangegryp nie.

Murray-Cook, Sorrell en Brink dink dat SAA tans die publiek nie oortuig van sy inhoud se waarde nie. Murray-Cook sê dat al is SAA beskikbaar aan die publiek, niemand dit wil koop nie omdat dit in die verkeerde skryfgenre verskyn. Daarby doen SAA nie veel om homself ontvanklik te maak vir 'n groter gehoor nie; dit word steeds vir mense in die professie geskryf.

Le Roux en Gawie Fagan dink nie dat SAA veel afset sal geniet nie omdat die publiek SAA se soort besprekings nie sal waardeer nie. Le Roux dink dit sal meer lonend wees as 'n gevestigde en gerespekteerde tydskrif, soos *H&L*, 'n kritiese stem ontwikkel. Só sal daar 'n kultuur ontwikkel waar die publiek die bewoonde omgewing deur 'n debat bespreek. Eers dan sal daar 'n groot genoeg gehoor ontstaan wat sensitief genoeg is om SAA se inhoud te waardeer. Nes Le Roux dink Murray-Cook dat gevestigde publikasies 'n meer kritiese beeld van die bewoonde omgewing kan skep.

Brink dink dat die inhoud van SAA die publiek afskrik en verveel. Sy twyfel of 'n mens SAA kan aanpas om 'n breër gehoor aan te spreek sonder om sy tradisionele lesers te verloor. Kortweg dink sy wel dat SAA sy doel bereik om vir argitekte oor argitektuur te praat.

Nietemin bestaan daar 'n geleentheid om deur SAA die professie se kwessie ook die publiek se kwessie te maak. Ongelukkig het die professie SAA se geleentheid as brug na die publiek swak ontwikkel omdat die professie min ag slaan op SAA se potensiaal as brug.

Oor die algemeen dink die respondente dat die publiek die bewoonde omgewing nie as 'n onverstaanbare of vreemde onderwerp beleef nie. Die respondente voel verskillend oor hoe die media dié kwessie moet bespreek. Die diversiteit van benadering blyk nie 'n probleem te wees, maar die standaard daarvan wel.

Organisasies kan 'n belangrike rol speel om voorstanders van die bewoonde omgewing te ondersteun. Ongelukkig verkies die organisasies wat professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig om eie persoonlike agendas na te streef. Selfs SAA wat veronderstel is om 'n brug tussen die argitektuur professie en die publiek te bou, kom dié doel te na. Al die respondente dink dat 'n mens hoë joernalistieke waardes en standaarde moet toepas om die bewoonde omgewing te bespreek. Al die respondente dink ook dat die publiek die bewoonde omgewing as kwessie maklik kan verstaan.

7.2.3 'n Moontlike Gemeenskap van voorstanders

Die meeste van die respondente kan 'n noemenswaardige lys van mense noem wat tans (of in die verlede) artikels oor die bewoonde omgewing skryf. Tog het die meeste respondente dit eers besef toe die vraag aan hulle gestel is. Hulle beleef hulself dus nie as deel van 'n groep voorstanders nie. Dit verklaar ook die politieke magteloosheid van voorstanders teenoor media-instansies. Iemand wat

hulself beleef as deel van 'n gemeenskap kan hom of haarself op dié gemeenskap beroep om 'n politieke wil te beklemtoon.

Dat media-instansies voorstanders by publikasies betrek, en nie deur mekaar nie, verklaar moontlik hoekom voorstanders nie deel voel van 'n groep nie. Om 'n gevoel van samehorigheid te skep, moet voorstanders persoonlike kontak met mekaar hê – wat tans nie gebeur nie. As gevolg hiervan, het die voorstanders ook geen politieke invloed nie.

Al die respondente voel dat elke individu 'n eiesoortige bydrae moet maak. Die respondente noem twee redes hiervoor.

Eerstens heg die meeste respondente baie waarde aan 'n kritiese bydrae met die doel om 'n debat te skep. Vir die meeste respondente is die geleentheid om 'n debat te skep belangriker as om 'n spesifieke punt te dryf. Dié respondente dink die dinamiek en belang van 'n onderwerp kom beter na vore in 'n debat. 'n Debat illustreer ook aan 'n gehoor hoe om oor 'n sekere kwessie te dink en om inligting nie soos soetkoek op te eet nie. Die geleentheid om 'n debat te skep, gebeur wanneer eiesoortige en uiteenlopende sienings in die media verskyn.

Tweedens skep eiesoortige inligting die bewustheid van 'n diversiteit van idees. Veral Sorrell en Le Roux heg waarde aan verskillende opinies omdat hulle voel lesers nie die diversiteit van idees ken nie. Vir dié twee gaan dit ook oor alternatiewe idees as net 'n debat. Murray-Cook is besorg oor die media se onwilligheid om alternatiewe stemme bloot te stel en te ontwikkel. Haar insiens kan stereotipes en “oer stylfigure” net verander as iemand die publiek 'n alternatiewe siening bied.

Al ontmoedig die verskillende voorstanders mekaar nie, ondersteun hulle mekaar ook nie. Byvoorbeeld neem geen voorstander leiding om dié debat te skep wat die meeste van die respondente voel so belangrik is nie. Murray-Cook skryf die tekort aan 'n debat toe aan die publiek se beperkte belangstelling en voorstanders se onvermoë om 'n standpunt in te neem.

Al die respondente dink dat 'n persoonlikheid wat buite die veld van joernalistiek en die bewoonde omgewing staan 'n belangrike bydrae kan lewer. Dié houding is nie verbasend nie. Soos vroeër bespreek, dink al die voorstanders dat iemand nie formele kennis nodig het om die bewoonde omgewing te kan bespreek nie.

Le Roux verwys na die Prins van Wallis wat 'n aktiewe rol speel in Brittanje om argitektuur op die media-agenda te plaas. Le Roux beperk haar siening nie tot persoonlikhede nie. Sekere projekte kan 'n rol speel om die bewoonde omgewing op die media-agenda te plaas, soos die Grondwetlike Hof, Robbeneiland en Freedom Park.

Murray-Cook sê omdat almal 'n deel van die bewoonde omgewing bewoon, kan enigiemand 'n bydrae maak om mense bewus daarvan te maak. Dus kan 'n buitestander ook 'n belangrike rol speel in die skepping van 'n nuwe stem. Die manier hoe verskillende mense die bewoonde omgewing beleef, moet blootstelling kry.

Gwen Fagan sien die rol van 'n buitestander as 'n soort "opvoeder", terwyl Sorrell dink buitelanders 'n nuwe lig op die bewoonde omgewing kan plaas. In Sorrell se ervaring skryf buitelanders gewoonlik interessanter artikels oor die bewoonde omgewing as voorstanders.

Brink dink dat 'n groot poel van kreatiewe mense die bewoonde omgewing skep. Die geleentheid dat enige kreatiewe mens insig en aandag na die bewoonde omgewing kan trek, is dus vanselfsprekend.

Al die respondente kan aan 'n verskeidenheid mense dink wat 'n bydrae kan maak om die bewoonde omgewing beter bloot te stel. Nietemin skakel die respondente nie by dié mense in om 'n gemeenskap te vorm nie. As verkenners of interpreteerders is voorstanders moontlik nie kuddediëre nie. Dié afleiding sal verder ondersoek moet word.

7.3 Tegniese aspekte om 'n kwessie op die media-agenda te plaas

7.3.1 Vereistes om die bewoonde omgewing media-georiënteerd te maak

As 'n professie van die bewoonde omgewing se spreekbuis, trap SAA klein in 'n poging om die bewoonde omgewing aan die publiek bekend te stel. Al die respondente het hul bedenkinge oor SAA se waarde as publikasie. Hulle voel dat 'n mens dié publikasie eerder as 'n nuusbrief moet beskou omdat dit nie die kenmerke het van tydskrifte of joernale nie. Selfs as nuusbrief beskou Sorrell SAA as treurig en noem die KwaZulu-Natal Instituut van Argitekte se joernaal as 'n publikasie wat 'n goeie standaard stel. Die Instituut van Argitekte kan meer doen om SAA as brug en spreekbuis te ontwikkel om sodoende die professie se belange by die publiek te kweek.

Sorrell sê dat op tegniese vlak SAA groot tekortkominge het. Die foto's is onprofessioneel, daar is nie 'n subredakteur nie, die artikels is gereeld vervelig geskryf en selfs die advertensies sit 'n mens af. Soos Brink voel Sorrell dat 'n joernalis of iemand anders die artikels moet skryf en nie 'n gebou se eie argitek nie. Brink sê ook niemand sal die R30.00 plus betaal vir 'n tydskrif met só min inhoud nie.

Le Roux en Gawie Fagan se bedenkinge oor SAA gaan oor die inhoud van dié publikasie eerder as hoe professioneel die Instituut van Argitekte dit aanbied. Beide dié twee respondente twyfel of 'n tydskrif wat oor argitektuur gaan veel afset sal geniet. Brink sien ook SAA as 'n publikasie vir mense in die professie eerder as 'n publikasie vir die publiek. As sulks dink Brink dat SAA sy nis vervul en belangrik is vir dié mark.

Al die respondente besef dat hulle inligting moet herverpak vir hulle gehore. Brink, Sorrell en Murray-Cook dink dit is baie belangrik om inligting te verander sodat dit 'n teikengehoor sal bevredig. Soos vroeër bespreek, verskil die respondente oor die inhoud of boodskap wat hulle herverpak. Die ooreenkoms lê in die respondente se erkenning dat hulle hul taalgebruik en idioom aanpas om 'n lekegehoor aan te spreek.

Al die respondente sê dat hulle inligting oor die bewoonde omgewing moet herverpak vir hul afsonderlike gehore en dit maklik kan herverpak vir 'n lekegehoor. Gwen Fagan sê dit word makliker soos mens ouer en meer ervaar raak. Sorrell sê dat sy dit net moeilik vind om die geskrewe inligting wat sy van argitekte ontvang, te herverpak vir 'n breër gehoor. Al is dit nodig om die bewoonde omgewing te herverpak vir 'n lekegehoor, blyk dit nie moeilik om te doen nie.

Die respondente verskil oor argitekte en ander in die professie se kommunikasievermoëns. Le Roux en die Fagans dink argitekte druk hulself goed uit. Die Fagans dink argitekte is beter daarmee as, byvoorbeeld, dokters of ingenieurs. Le Roux sê sy het dieselfde soort gesprekke met argitekte as wat sy sal hê met 'n leek.

Brink, Sorrell en Murray-Cook dink argitekte het nie goeie kommunikasievermoëns nie. Brink en Sorrell beskryf argitekte se skryfvaardighede as treurig. Sorrell maak 'n onderskeid tussen skryfvaardighede en verbale vaardighede en sê dat argitekte eerder laasgenoemde goed bemeester. Murray-Cook beskryf beide argitekte se skryf en verbale vaardighede as swak. Sonder dat argitekte dit besef, vervreem hulle taalgebruik in gesproke en geskrewe woord hul eie gehore maklik.

'n Meer omvattende en beslissende studie sal hier onderneem moet word, tog lyk dit asof die lede van die professie se skryfvaardigheid baie aandag nodig het.

As onderwerp kan die media dus die bewoonde omgewing maklik bespreek. SAA se rol om die bewoonde omgewing aan die publiek te kommunikeer, het nog nie tot sy reg gekom nie. Party respondente voel egter dat SAA nie bedoel is om die bewoonde omgewing aan die publiek te kommunikeer nie. Al die respondente voel ook dat joernalistieke standaarde 'n belangrike rol moet speel om die bewoonde omgewing bekend te stel.

7.3.2 Kommunikasie van nuwe Inligting

Al die respondente voel dat hulle op die voorpunt bly van die bewoonde omgewing as veld se nuwe ontwikkelinge. Hulle almal sê dat die breedte van dié kwessie dit moeilik maak vir enigiemand om 'n goeie begrip te hê van alle nuwe verwickelinge. Murray-Cook sê om sin te maak van al die nuwe inligting leer 'n mens om strategies te lees. Brink sê die uitdaging vir haar is om vir 'n enkele uitgawe deur al die nuwe inligting te sif.

Beide die Fagans en Sorrell sê dat boeke hulle op die voorpunt hou van nuwe verwickelinge eerder as tydskrifte. Sorrell sê selfs dat in die tyd wat sy vir *H&L* gewerk het sy gevoel het dat sy agtergeraak het met nuwe inligting.

Die meeste respondente sê dat om op die voorpunt te bly van nuwe inligting oor die bewoonde omgewing hulle help om artikels te skryf. Die respondente gebruik dus nuwe verwickelinge om hul artikels aktueel te maak.

Die respondente se betrokkenheid by die bewoonde omgewing as kwessie verklaar die gemak waarmee die respondente op die voorpunt van nuwe inligting bly. Die respondente plaas hul hooftokus op een kwessie eerder as om die breedte van joernalistiek te verken. Die respondente se insette by die media kom dus van 'n persoonlike kennisbasis wat die respondente ontwikkel het. Met ander woorde, die respondente lewer nie verslag op 'n kwessie as totale buitelanders nie.

Hieruit kan mens die afleiding maak dat al die respondente opgewasse of ingelig genoeg is om oor die bewoonde omgewing te skryf. Dit beteken ook dat die bewoonde omgewing as 'n dinamiese onderwerp na vore kom. Kortweg toon die respondente lojaliteit aan hul kwessie. In toekomstige studies kan die lojaliteit wat voorstanders aan 'n saak het die basis van studies oor voorstanders wees.

7.3.3 Geloofwaardigheid

Al die respondente heg baie waarde aan geloofwaardigheid. Die meerderheid respondente verseker geloofwaardigheid deur hul bronne noukeurig na te gaan. Murray-Cook heg ook waarde aan redaksionele insette en kollegas se opinies om te verseker dat foute nie deurglip nie.

Die bewoonde omgewing as kwessie verklaar hoekom al die respondente baie waarde heg aan geloofwaardigheid. Dié kwessie vergelyk noemenswaardig anders met ander kwessies. Omdat almal deel uitmaak van die bewoonde omgewing kan enigiemand die respondente se bydrae toets. Om 'n kwessie soos vigs te toets, verlang 'n sekere mate van mediese kennis en die kennis waar om korrekte inligting te vind. Maar almal weet genoeg oor die bewoonde omgewing om inligting oor dié kwessie na te gaan of te toets.

Met ander kwessies kan voorstanders hul gehoor en hulself 'n rat voor die oë draai omdat voorstanders en gehore nie die nodige basiese kennis het nie. Om 'n goeie voorstander van die bewoonde omgewing te wees, moet die voorstander dus baie geloofwaardig voorkom.

8. Samevatting en voorstelle

Daar steek meer in Dearing en Rodgers (1994:96) se observasie as bloot 'n vermoede dat charismatiese of volhardende voorstanders sekere kwessies loods. Die geval van die bewoonde omgewing as kwessie en die media se groeiende dekking van dié kwessie, bevestig Dearing en Rodgers se observasie. 'n Kritiese ondersoek verklaar hoe die voorstanders van die bewoonde omgewing dié mate van sukses behaal.

Voorstanders van 'n kwessie vertolk die rol as verkenners van 'n kwessie vir media-instansies en as interpreteerders van 'n kwessie vir die publiek. Voorstanders as verkenners maak 'n kwessie opvallend deur 'n kwessie te identifiseer om dit te berde te bring in die forum wat die media bied. Voorstanders maak 'n kwessie toeganklik vir hul gehore deur hul interpretasie van die

bewoonde omgewing as kwessie te baseer op hul eie interpretasie van hul gehore.

Hoe suksesvol voorstanders dié rolle vertolk, bepaal of hulle 'n kwessie loods. Om die rol te vertolk as 'n voorstander, het 'n individu 'n betrokkenheid by, of 'n liefde en/of 'n oog vir die bewoonde omgewing nodig. Nie een van die respondente voel dat 'n mens 'n formele opleiding nodig het om as 'n voorstander op te tree nie. Die voorstanders se lojaliteit aan die bewoonde omgewing motiveer hulle die meeste om 'n bydrae te maak.

Die hardnekkige stereotipes wat media-instansies onderhou, kniehalter voorstanders se bydrae meer as hul opgewassenheid as voorstanders. Brink – tans ongeplaagd deur stereotipes – het die meeste sukses as voorstander behaal om haar gekose gedeelte van die bewoonde omgewing bloot te stel. Stereotipes neutraliseer voorstanders se rol as verkenner en interpreteerders.

Die waarde van 'n voorstander as verkenner en interpreteerder lê in die bydraes wat hulle maak om die beeld van die wêreld te verander. Newcomb en Hirsch (1984:61) beskryf die waarde van kulturele interpreteerders as diegene wat grysgebiede verken. In grysgebiede kan enigiets heroorweeg en uitmekaar gehaal word. In grysgebiede kan 'n mens die “oninteressante” verander in die “interessante” of “ongewone”. Om 'n kwessie op die media-agenda te plaas, beteken as't ware om die oninteressante of onbelangrike te verander in die interessante of belangrike.

Stereotipes poog om die *status quo* te bewaar en nie 'n nuwe of ander siening van 'n kwessie te opper nie. Kortweg verrig stereotipes die teenoorgestelde doel as dié van voorstanders.

In die geval van die bewoonde omgewing, lewer organisasies nie noemenswaardige (indien enigsins) ondersteuning nie tot voorstanders se bydraes. Dít sluit in organisasies wat die professies van die bewoonde omgewing verteenwoordig. SAA, 'n potensiële brug tussen die publiek en professies van die bewoonde omgewing, bied ook skrale geleentheid om dié kwessie te bevorder.

Dit beteken dat voorstanders nie kan terugval nie op organisasies wat die politieke invloed het om onderhoude stereotipes teë te werk. Voorstanders moet dus siel-alleen die mas op kom in 'n poging om stereotipiese idees te verander.

Daarnaas groepeer voorstanders hulself nie in enige verhouding met mekaar nie. Al die respondente werk onafhanklik van mekaar en deel nie ervaringe en idees met mekaar nie. Dit beteken ook dat voorstanders nie 'n eie drukgroep skep om die stereotipes wat media-instansies onderhou teë te gaan nie. Tog kan 'n mens dit toeskryf aan die eiesinnigheid van verkenners se rol, maar dié afleiding sal 'n volgende studie verder moet ondersoek.

Op 'n tegniese vlak, dink al die respondente dat hoë joernalistieke standaarde die dekking van die bewoonde omgewing moet bepaal. Dit beteken dat die respondente baie waarde heg aan Geloofwaardigheid en voel dat dit belangrik is om op die voorpunt van nuwe inligting te bly. Al die respondente dink dat die bewoonde omgewing as onderwerp maklik aangepas kan word vir massa-publikasies. Die respondente gee nie 'n beslissende antwoord of hulle dink dat lede van die professies van die bewoonde omgewing goeie kommunikasievaardighede het nie.

Dearing en Rodgers (1996) sê dat navorsers toekomstige navorsing oor agendadaarstelling oor 'n tyd heen telkemale moet herhaal. Om een studie te doen en dit nie op te volg nie, bied skrale insig. Hierdie studie beveel dus aan dat dit oor 'n periode van tyd herhaal moet word sodat meer beslissende antwoorde te voorskyn sal kom.

In toekomstige studies sal dit navorsers baat om te fokus op een van die drie fokusareas wat hier bespreek is. Dit wil sê die profiel van voorstanders of hoe hul meeding met stereotipes of die tegniese vereistes voorstanders nodig ag om 'n kwessie op die media-agenda te kry.

Die keuring van voorstanders sal ook aandag moet geniet. 'n Soortgelyke studie soos hierdie behoort met voorstanders van 'n ander kwessie herhaal te word. Daarnaas kan dit lonend wees om in die toekoms 'n onderskeid te tref

tussen voorstanders se sukses of tot hoe 'n mate voorstanders se assosiasie met media-instansies hul sukses bepaal.

Onderhoudvraelys

1. Vir watter massapublikasies skryf jy of het jy voor geskryf?
2. Sou jy meer vir massapublikasies wou skryf?
3. Hoe het dit gebeur dat jy vir 'n massapublikasie begin skryf het?
4. Hoe gereeld skryf jy vir publikasies?
5. Hoeveel van jou artikels is gepubliseer?
6. Wie na jou beste wete skryf ook oor die bewoonde omgewing vir die massa media?
7. Die mense wat oor die bewoonde omgewing skryf, dink jy dat hulle mekaar se idees/bydrae meer moet ondersteun of is dit goed dat hulle verskillende idees opper?
8. Hoekom skryf jy oor argitektuur en die bewoonde omgewing vir massamedia publikasies?
9. Dink jy die bewoonde omgewing kry genoeg dekking in die massamedia? Hoekom?
10. Dink jy die voorstanders van die bewoonde omgewing kan organisasies ook wees?
11. Wat dink jy is die verskil of betekenis van 'n organisasie se bydrae tot 'n kwessie?
12. Wat dink jy is die verskil of betekenis van 'n individu se bydrae tot 'n kwessie?
13. Watter verskil sal dit maak as SAA beskikbaar was aan die breër publiek?
14. Hoe sal SAA moet verander as dit toeganklik wil word aan die breër publiek?
15. In watter mate herverpak jy inligting oor die bewoonde omgewing vir jou gehoor?
16. Is dit moeilik om inligting oor die bewoonde omgewing te verander in kopie?
17. Dink jy dat argitekte die kommunikasievermoëns het om oor hulle vakgebied te praat?
18. Hoe gaan jy te werk om inligting te kry om 'n artikel te skryf? Beplan jy dit of hanteer jy 'n kwessie soos dit opduik?
19. Bly jy op die voorpunt van nuwe inligting oor argitektuur?
20. Help dit jou om artikels te skryf?
21. Op watter forum of vir watter gehoor mik jy jou artikel?
22. Hoe probeer jy die bewoonde omgewing vir dié gehoor uitbeeld?

23. Wat doen jy om te verseker dat jou inligting as geloofwaardig voorkom?
24. Skakel die inligting in jou artikels in by vorige artikels wat jy geskry het?
25. Hoe probeer jy die inligting oor argitektuur manipuleer sodat dit waarde vir mense het?
26. Dink jy persepsie is belangriker as realiteit in mediadekking?
27. Kan mens persepsie só manipuleer dat dit tot jou voordeel dien?
28. Is daar mense wat nie deel van media instansie is en wat nie 'n agtergrond in die bewoonde omgewing het nie wat die dekking wat die bewoonde omgewing ontvang, kan bevorder?

Verwysings

- Adams, B "Public Meetings and the Democratic Process" in *Public Administration Review*. Uitgawe 1, vol. 64, Jan-Feb 2004.
- Artwick, C.G. & Gordon, M. T. "Portrayal of US Cities by Daily Newspapers" in *Newspaper Research Journal*. Uitgawe 1, vol. 19, Winter 1998.
- Auraham, E. "Social-political Environments, Journalism Practice and Coverage of Minorities: The Case of Marginal Cities in Israel" in *Media, Culture and Society*. Uitgawe 1, vol. 24, Jan 2002.
- Cambright, W.H., Chagon, S.A., Harvey, L.D.D. "Urban Reaction to the Global Warming Issue: Agenda-setting in Toronto and Chicago" in *Climate Change* 34. Nov-Des. 1996.
- Dearing, W. J. & Rogers, E. M. (1996). *Communications Concepts 6. Agenda-Setting*. Thousand Oakes: Sage Publications.
- Dominick, J. R. (1999). *The Dynamics of Mass Communication*. Boston: McGraw-Hill.
- Gross, K. & Aday, S. "The Scary World in Your Living Room and Neighborhood: Using Local Broadcasting News, Neighborhood Crime Rates, and Personal Experience to test Agenda-setting and Cultivation" in *Journal of Communication*. Uitgawe 3, vol. 53, Sep. 2003.
- Grundy, S. Persoonlike korespondensie met ABC, 5 Julie 2004.
- Husselbee, L.P. & Elliott, L. "Looking Beyond Hate: How National and Regional Newspapers Framed Hate Crimes in Jasper, Texas, and Laramie, Wyoming" in *Journalism and Mass Communication Quarterly*. Uitgawe 7, vol. 4, Winter 2002.
- Jensen, K. B. (red.) (2002). *A Handbook of Media and Communication Research. Qualitative and Quantitative Methodologies*. Londen: Routledge.
- McCombs, M. "News Influence on Our Picture of the World" in Bryant, J & Zillmann, D (1994). *Media Effects. Advances in Theory and Research*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Newcomb, H.M, & Hirsch, P.M. "Television as a Cultural Forum: Implications for Research" in Rowland, W. D. & Watkins, B. (1984). *Interpreting Television: Current Research Perspectives*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Romer, D, Jamieson, K.H. & Aday, S. "Television News and the Cultivation of Fear and Crime" in *Journal of Communication*. Mar 1, 2003.

- Strange, J.J. & Leung, C.C. "How anecdotal accounts in news and in fiction influence judgements of a social problem's urgency, cause, and cures" in *Personality and Social Psychology Bulletin*. Uitgawe 4, vol. 25 April 1999.

Onderhouddatums

Frieda le Roux: 16 Maart 2004, Naspersgebou, Heerengrachtstraat 40, Kaapstad.

Noëleen Murray-Cook: 26 Maart 2004, Sentrum vir Afrikastudies, Harry Oppenheimer Instituutgebou, Ingenieurswandellaan, Bo-Kampus, Universiteit van Kaapstad, Kaapstad.

Gawie & Gwen Fagan: 21 April 2004, Breestraat 156, Kaapstad.

Jennifer Sorrell: 12 Mei 2004, Victoriahof 101, Langstraat, Kaapstad.

Sumien Brink: 10 Junie 2004, I & J-gebou, Prestwichstraat, Groenpunt, Kaapstad.